

TARTALOMJEGYZÉK

1. BEVEZETÉS	1
1.1. BEVEZETŐ GONDOLATOK, A TÉMAVÁLASZTÁS OKA, A DOLGOZAT MEGÍRÁSÁNAK CÉLJA	1
1.2. A HIPOTÉZIS KIFEJTÉSE	3
2. A KÖZBESZERZÉS, KÖZBESZERZÉSI ANOMÁLIÁK	4
2.1. A KÖZBESZERZÉS KIALAKULÁSÁNAK TÖRTÉNETE ÉS KÖRNYEZETÉNEK BEMUTATÁSA	4
2.1.1. A KÖZBESZERZÉSI TÍPUSOK BEMUTATÁSA	7
2.1.2. AZ E-BESZERZÉS TAPASZTALATAI A KÖZBESZERZÉSI ELJÁRÁSOK FOLYAMÁN	11
2.1.3. KITEKINTÉS, IRÁNYELVEK ÉS SZABÁLYOZÓK EU KÖZÖSSÉGI SZINTEN	15
2.2. ÁLTALÁBAN MI VOLT AZ OKA A KÖZBESZERZÉSI ANOMÁLIÁK	18
2.2.1. HELYZETKÉP A KÖZBESZERZÉSRŐL	18
2.2.1. A KÖZBESZERZÉSI ANOMÁLIÁK FELTÉRKÉPEZÉSE	21
2.2.2. A KÖZBESZERZÉSI ANOMÁLIÁK TÍPIZÁLÁSA	23
2.2.3. A KÖZBESZERZÉSI ANOMÁLIÁK KIALAKULÁSÁNAK OKAI	25
2.2.4. MIÉRT ALAKULTAK KI AZ EGYES TÍPUSOKNÁL AZ ANOMÁLIÁK?	28
2.2.5. ANOMÁLIÁK KIALAKULÁSA AZ OKTATÁSI INTÉZMÉNYEKNÉL	29
3. ANYAG ÉS MÓDSZER	36
3.1. INTÉZMÉNYI KÖZBESZERZÉS SZÖVEGES DOKUMENTUMOK ALAPJÁN	36
3.1.1. A KUTATÁS TERÜLETE	36
3.1.2. A KÖZBESZERZÉS SZEREPLŐINEK BEMUTATÁSA, AZ AJÁNLATKÉRŐI ILLETVE AZ AJÁNLATTEVŐI OLDALRÓL	37
3.1.3. A KÖZBESZERZÉSI FOLYAMAT LEÍRÁSA, DOKUMENTÁCIÓINAK BEMUTATÁSA, JOGI MEGFELELÉSE, EREDMÉNYESSÉGE	39
3.1.4. AZ AJÁNLATOK ÖSSZEHASONLÍTÁSA	41
3.1.5. A KIVÁLASZTOTT AJÁNLATTEVŐ MELLETTI INDOKLÁS JOGOSULTSÁGI FELTÉTELEK ALAPJÁN	42
3.1.6. MENNYIBEN TEKINTHETŐ EREDMÉNYESNEK EZ A KÖZBESZERZÉS, KÜLÖNBÖZŐ SZEMPONTOKBÓL ÉRTÉKELVE	42
3.2. A KUTATÁS MÓDSZERTANA, HASONLÓSÁGELEMZÉS	43
3.2.1. A BIZONYÍTÁS MÓDSZERE, HASONLÓSÁGELEMZÉS RÉSZLETESEN BEMUTATVA	43
3.3. AZ INTÉZMÉNYI KÖZBESZERZÉS FOLYAMATÁBRÁJA	46
3.3.3. ATTRIBÚTUMOK BEMUTATÁSA	48
3.3.4. LÉPCSŐS FÜGGVÉNY ÉS COCO - MÁTRIX BEMUTATÁSA	49
4. EREDMÉNYEK	51
4.1. A HASONLÓSÁGELEMZÉS EREDMÉNYEINEK ISMERTETÉSE	51
4.2. A HASONLÓSÁGELEMZÉS EREDMÉNYÉNEK ÖSSZEVETÉSE AZ INTÉZMÉNYI KÖZBESZERZÉS	52
5. KÖVETKEZTETÉSEK, JAVASLATOK	53
5.1. A HIPOTÉZIS ÉS A SAJÁT KUTATÁS EREDMÉNYÉNEK ÖSSZEVETÉSE	53
5.2. A COCO MÓDSZER BEVÁLÁSA	53
5.3. JAVASLATAIM AZ ANOMÁLIÁK ELKERÜLÉSÉRE SZÖVEGES DOKUMENTUMOK ALAPJÁN	54
6. ÖSSZEFOGLALÁS	56
7. IRODALOMJEGYZÉK	58
7.1. KÖNYVEK, SZAKFOLYÓIRATI CIKKEK	58
7.2. BELSŐ KIADVÁNYOK	58
7.3. JOGANYAGOK	59
7.3.1. TÖRVÉNYEK, RENDELETEK A KÖZBESZERZÉSRŐL	59
7.3.2. FONTOSABB ELEKTRONIKUS TÁJÉKOZÓDÁS ELÉRHETŐSÉGEI, INTERNETES HONLAPOK, ADATBÁZISOK	60
8. MELLÉKLETEK	63
8.1. HASONLÓSÁGELEMZÉSI TÁBLÁK	63
8.1.1. ORGONAPARAMÉTEREK I.	63
8.1.2. ORGONAPARAMÉTEREK II.	64
8.1.3. STEP 1	65
8.1.5. COCO-mátrix	71
8.2. ELEMZÉSBEN SZEREPLŐ KÖZBESZERZÉSI ANOMÁLIÁK TELJES CIKK-ANYAGA	72
8.3. KÖTELEZŐ MELLÉKLETEK	75
8.3.1. NYILATKOZAT	75
8.3.2. A SZAKDOLGOZAT RÖVID BEMUTATÁSA	76
8.3.3. IGAZOLÁS	77

1. BEVEZETÉS

1.1. BEVEZETŐ GONDOLATOK, A TÉMAVÁLASZTÁS OKA, A DOLGOZAT

MEGÍRÁSÁNAK CÉLJA

Az utóbbi években rendkívüli mértékben megnőtt a közbeszerzés jelentősége. Ez köszönhető egyrészt a hazai szabályozási környezet változásának, másrészt az európai változásoknak és fejlődéseknek. A hazai GDP több mint 5%-át adó közbeszerzés világszerte problémát okoz a jogalkotóknak és a jogalkalmazóknak egyaránt. E szigorúan szabályozott tevékenység a közpénzek minél hatékonyabb, átláthatóbb és etikusabb elköltését célozza. A megoldások eredményeit tekintve, az egyes államok közbeszerzési hagyományaitól függően, meglehetősen eltérő. Ennek ellenére az európai gyakorlat mégis az egységesülés irányába halad. A problémák megvitatása, kutatások lefolytatása nagy segítséget jelent a hazai közbeszerzéssel foglalkozó kutatók számára is. (TÁTRAI, 2006.9-10. p.)

A téma választása során lényeges szempont volt számomra, hogy egy valós, nehezen parametizálható problémát dolgozzak fel. Aktualitása, mint az Európai Unióhoz tartozó tagországok egyikének azért fontos, mert e témában más UNIÓS tagállamokban kipróbált megoldások bevezetése mellett (központi beszerző szervezetek, információs bázisok építése az EU tagállamok többségében) a többi tagállammal együtt alakíthatjuk közbeszerzési gyakorlatunkat, illetve kereshetjük helyünket ezen a területen belül. A más országokban felmerülő problémákból tanulni tudunk és elkerülhetjük azoknak az előfordulását a hazai gyakorlatban.

Továbbá azért éreztem késztetést e téma feldolgozására, mert közalkalmazottként a munkahelyem is kötelezettek vagyunk közbeszerzési eljárás lefolytatására. Ez minden intézményben problémát jelent, mivel nincs erre a feladatra külön szakképzett munkaerő, aki az eljárást szakszerűen le tudná bonyolítani. Állami intézményként az adófizetők által befizetett pénzekből évente hatalmas összegekben rendelnek meg áru és szolgáltatásokat, illetve beruházásokat, az Önkormányzatok és azok intézményei, mely által nagyobb mennyiségű pénzt juttatnak vissza a gazdaság vérkeringésébe.

A dolgozatom első részében a témaválasztás okáról, a dolgozat megírásának céljáról, illetve a szakirodalmi feldolgozás alapján a Magyarországon belüli Nemzeti értékhatárt elérő közbeszerzésekről fogok írni, mint az állami beszerzések szigorúan szabályozott, sajátos beszerzési tevékenységéről.

Szólok a közbeszerzési anomáliák kialakulásáról, ezek lehetséges okozóiról, majd példákon keresztül szemléltetem azokat.

A dolgozatom második felében az anyag és módszer, illetve az eredmények következtetések fejezetben, a saját munkahelyemen végzett nyilvános elemzésre engedélyezett gyakorlati példa felhasználása követi. Ez alapján a kutatási cél és módszer bemutatása következik hasonlóságelemzés módszerének segítségével. Dolgozatomat a hipotézisek megfogalmazása után az eredmények értékelésével, és a következtetések levonásával fejezem be.

Motiváció: Közalkalmazottként dolgozom egy oktatási intézményben, amely mint ajánlatkérő oldalon kötelezett közbeszerzési eljárások kiírására és lefolytatására ajánlatkérői oldalon. Ha nem szabályszerűen történik a közbeszerzési procedúra, az intézményt megbüntetik, (*Közbeszerzési Törvény, 2003*) mely kellő motivációt jelent a hiányzó kompetenciák megszerzésére. Többek közt az intézményi bejelentési kötelezettség teljesítése a Közbeszerzések Tanácsának a KBT előírásainak megfelelően.

Cél: Mivel a közbeszerzés témaköre önmagában leíró jellegű, ezt egészíti ki önálló kutatási területként:

1. a közbeszerzési anomáliák összegyűjtése és csoportosítása.

Az intézményi közbeszerzés bemutatása alapján az INNOCSEKK 438/2006-os online közbeszerzéseket előkészítő projekt alapján két konkrét feladat megoldása képezi a dolgozat magját:

2. az adott élethelyzetre vonatkozó részletszabályok szakértői rendszerének (kombinatorikai terének, folyamatábrájának) megalkotása
3. a döntés-előkészítés és az ajánlatok értékelésének hasonlóságelemzéssel támogatott kivitelezése egy valós példa alapján.

1.2. A HIPOTÉZIS KIFEJTÉSE

Első hipotézisem az, hogy a közbeszerzést érő fenyegetések közül kiemelt helyen kell a korrupciót megemlíteni. Fenyegetettségként említendő még a bürokratikus szabályozás, a túlszabályozott és bonyolult jogi megközelítés is. Meggyőződésem továbbá, hogy ezek a problémák a piaci versenyben való lemaradáshoz, és a közbeszerzési anomáliák kialakulásához vezetnek.

A közbeszerzési eljárások folyamán felmerül egy valós aktuális probléma, mellyel minden döntéshozó szembesül, ez pedig nem más, mint a lehető leggyorsabban, a lehető legjobbat kiválasztani a beérkezett árajánlatok közül. Elsődleges cél, hogy minél kevesebb erőforrás felhasználásával, szakmailag jól megalapozott döntést tudjunk hozni. Ehhez nyújtanak segítséget a döntéstámogató rendszerek, melyek hozzásegítenek bennünket egy racionálisabb döntés meghozatalára és a felmerült problémáink megoldására.

Ennek fényében szakdolgozatom további hipotézise, az hogy a közbeszerzési eljárások során a hat ajánlatadó közül kiválasztott árban a legolcsóbb ajánlat megfelelő, de nem a legmegfelelőbb, ezért a legjobb ár/érték meghatározását a hasonlóságelemzés módszerével bizonyítom be. Az eljárás hasznossága az erőforrás minimalizálásában rejlik, illetve a gyorsaság és pontosság mentén érhető tetten.

2. A KÖZBESZERZÉS, KÖZBESZERZÉSI ANOMÁLIÁK

2.1. A KÖZBESZERZÉS KIALAKULÁSÁNAK TÖRTÉNETE ÉS KÖRNYEZETÉNEK BEMUTATÁSA

Az Európai Megállapodásban rögzített kötelezettségeire tekintettel Magyarország kiemelt figyelmet fordított az Európai Közösségek irányelveiben foglaltakra. Az egyik legfontosabb célkitűzés az volt, hogy a belső határok, és a kereskedelmi-akadályok megszüntetésével kiteljesítse a belső piacot. Ezzel erősíteni kívánta az ezen a piacon tevékenykedő vállalatok jelenlétét. A Római Szerződésben és későbbi módosításaiban még nem került nevesítésre a *közbeszerzés*, mégis közösségi szinten elkerülhetlenné vált az egységes szabályozás. Az első közbeszerzési tárgyú irányelveket az 1970-es években alkották meg, az egységes belső piac megteremtése érdekében. Az egységes közbeszerzési piac létrehozásáról, az 1987-es Egységes Európai Okmány által kiadott Fehér Könyv rendelkezett.

Az 1990-es évek elejére kialakult a közbeszerzési irányelvrendszer, mely nem került megfelelő módon beépítésre az egyes tagállamok gyakorlatába és szabályozásába. Ezért szükségessé vált a közbeszerzési piacon jelentkező problémák feltárása és megoldása, ennek érdekében az Európai Bizottság közzé tette a Zöld Könyvet. A Zöld Könyvben összefoglalták a közbeszerzési politika piac- és szabályozás összefüggéseit, működésük tapasztalatait, az ezekből adódó feladatokat. Ez a vitaindító irat a piaci helyzet áttekintésével, a gyenge pontok azonosításával hívta fel a figyelmet a jogalkalmazók tapasztalataira és ezekről nyilvános vitát kezdeményezett.

1998-ban az Európai Bizottság Közleményben zárta le a vitát, melyet követően sor került az új irányelvek előkészítésére, a jogi keretek egyszerűsítésére, melyek 2004-ben hatályba is léptek. A hazai szabályozás is ennek megfelelően alakult, az elvekben egyszerűsített uniós szabályokat részletezte, és képezte le a hazai viszonyokra. (BERÉNYI, et al, 2004)

Ennek következtében a teljes mértékben megújult közbeszerzési szabályozásunk által új piacok kerültek bevonásra a közbeszerzés hatálya alá. Bevonásra kerültek például a közszolgáltatók, s ezzel olyan új eljárásrendet, ellenőrzési metodikát kívánt meghonosítani hazánkban, melyhez még nem szoktak hozzá a piaci szereplők.

A közbeszerzés jelentése a fogyasztási cikkek, és a különféle szolgáltatások költségvetési szervek által történő beszerzését jelenti. Ezen beszerzések közös jellemzője, hogy a finanszírozás közpénzekből történik és sokszor igen jelentős értékűek a

megrendelések. A közületi beszerzők (önkormányzatok, kormány) bizonyos megrendeléseinek közpénzből történő teljesítésével nem egy bizonyos vállalatot bíznak meg, hanem közbeszerzési pályázatot írnak ki. Ezzel egyrészt hozzájuthatnak a legolcsóbb, illetve a gazdaságilag legkedvezőbb ajánlathoz, másrészt a közpénzek felhasználását is átláthatóbbá, ellenőrizhetőbbé teszik. A továbbiakban a közbeszerzési folyamatot körülölelő *makro-környezetet* mutatom be az *IRSP* modell (1. ábra, TÁTRAI, 2006) segítségével (IRSP modell: International Research of Public Procurement = Nemzetközi Kutatás gyakorlati szakemberek bevonásával zajlik 2003 óta, mely a közbeszerzést beszerzési oldaláról közelíti meg). A modell középpontjában a kormányzati intézkedések áll. Ez a döntéshozatal szintje, melyet Magyarországon az Országgyűlés képvisel. A Közbeszerzések Tanácsa évente jelentést készít tevékenységéről az Országgyűlésnek, mivel ő az intézményrendszer legfontosabb szereplője és felelőse.

1. számú ábra: IRSP modell



Forrás: Tátrai Tünde: A közbeszerzés, mint sajátos beszerzési tevékenység és fejlődési lehetőségei Magyarországon. PH. D. értekezés. Bp., BCE, 2006. 27. p.

A kormányzati intézkedések típusának Magyarországon nincs akkora jelentősége, hiszen központilag, nemzeti szinten van szabályozva a hirdetmény közzétételétől kezdve, a jogorvoslatokon át, a hazai közbeszerzések érvényesítéséig minden folyamat.

A szabályozás alapjai ugyanazon alapokon nyugszanak, mint a többi EU-s tagállamban.

Az elszámoltathatóságot tekintve a felelősségre vonás, és az elszámoltatás meglehetősen széleskörű hazánkban. Alátámasztja ezt a jelentős számú jogorvoslati eljárások aránya is. E témakörben problematikusnak tekintendő az európai trendnek megfelelő folyamatorientált eljárás-ellenőrzés hiánya. E téma azonban túlmutat a

felelősség kérdéskörén. Az elszámoltathatóság hiányosságai közé sorolandók a hazai intézményrendszer fejletlenségén át, az érintettek érdekellentétén, és az elektronikus közbeszerzés áttekinthetőségéből adódó ellenszenvet keresztül minden.

Az érintettek befolyása, a beszerzési és értékesítési piac tényezői, és a (recipiens) befogadó tényezők a kontingencia elméleti alapokat figyelembe véve, jelentéktelen eltérést mutatnak a többi újonnan csatlakozó tagállamétól. Alapvető hiányosságok fedezhetők fel pl. a bürokratikus kötelezettségek teljesítése során, mely a közbeszerzési folyamatban résztvevők kevés gyakorlatából, és az erős versenyből adódik.

Hogyan fejleszthető a nemzeti beszerzési politika és stratégia? A hazai viszonylatban felmerülő problémák megoldásával, melyek a következők:

Általánosságban elmondható, hogy hiányoznak az adekvát menedzsment információk, melyek meggátolják a hatékony döntéshozatalt. Ennek aztán az a következménye, hogy nem a tervezett fejlesztés dominál, hanem a nyomásra bekövetkező reakciók. A tervezett fejlesztésnek és a tapasztalatok hasznosításának, csak részben ad válaszreakciót a hazai szabályozás változtatása, mintsem inkább a kirobbanó botrányokra és visszasságokra adott gyors reagálás. (TÁTRAI T., 2006)

Több kutató eredményeként született meg az a felmérés, melynek eredményeképpen kiderült, hogy a beszerzés presztízse a vállalati gyakorlatban nem túl magas. A működésben játszott szerepe, pedig elmarad attól, amit a fejlett vállalati gyakorlatban tapasztalhatunk. A jogalkotó színvonal növekedést hazánkban a „hivatalos közbeszerzési tanácsadó” rendszertől vár. Ám ennek gátja a bonyolult bürokratikus rend bevezetése, így a színvonal növekedés még várat magára.

A közbeszerzés megítélése, környezete mindenhol változik, és elsősorban a politikai szerep irányába tolódik el, emiatt a tranzakciókkal kapcsolatos beszerzési kérdésekre kevésbé fókuszál. Ennek következtében a beszerzési politika a kormányzati politikához igazodik, így válik a szociális reform részévé. Magyarországon ez a kis- és középvállalkozások előnyben való részesítése során figyelhető meg. Politikai téren folyamatosan napirenden vannak a szabályozással kapcsolatos könnyítések, de azok a korlátok, melyek a direktívákból adódnak, nem engedik érvényesülni őket. Így tehát nincs lehetőség a hazai ajánlattevők előnyben való részesítésére.

Egyes nemzeteknél nyilvánvaló elképzelés, hogy a pénzért értéket kapjanak, addig más nemzetek esetében a mai napig is problémát jelent ennek alkalmazása. A hazai gyakorlatban a minél alacsonyabb áron való beszerzés a domináns. A szűkös erőforrások

miatt elsősorban az ár alapú megoldások terjedtek el, és ezt még a szabályozás változtatásával sem lehet befolyásolni.

Azokban az államokban, ahol a szabályközpontú közbeszerzési megközelítés erős, ott nehéz a fennálló helyzetet megváltoztatni a stratégia irányába. A szűk mozgástér gátja a politikai nyomás érvényesülésének, másrészt gátja a hosszú távú stratégiai elképzelések érvényre juttatásának. Hazai példa az elektronikus közbeszerzés kudarca, melynek megvalósulása a szabályozási környezet változásának, és a stratégiai elképzelések választási ciklusonkénti változásának lett az áldozata.

A közbeszerzés kulcsa az információ! Háttér információk nélkül a beszerző teljesítményét szinte lehetetlen összehasonlítani az eredeti stratégiai szándékkal. A közbeszerzési piac hatékonyságának változását és teljesítményét nem lehet mérni hivatalos adatbázisok nélkül, ezért korlátozottak az információk e téren.

Divatos a beszerző szervezetek együttműködése, melynek következtében a regionális és kormányközi kötődés erősíti a nemzeti és a helyi döntéshozatalt. A közbeszerzés képes a kiadások megfelelő aggregálására az információk beszerzése révén. Konzorciális beszerzések hazánkban az önkormányzati társulások közös beszerzéseiben figyelhetők meg. 2005-ben megnyílt az ajánlattevők számára a közös ajánlattételi lehetőség, ám ez nem hozott áttörést a hazai közbeszerzésben. (TÁTRA I T., 2006)

2.1.1. A KÖZBESZERZÉSI TÍPUSOK BEMUTATÁSA

Magyarország az Európai Unió belépése előtt az Unió jogharmonizáció követelményeinek megfelelő másik törvénnyel a 2003. évi CXXIX. Törvénnyel újította meg teljes mértékben a közbeszerzésekről szóló 2004-ig hatályos 1995. évi XL. Törvényét. A közbeszerzésekre vonatkozó közösségi értékhatárokat a nemzeti értékhatárokkal együtt a *Közbeszerzések Tanácsa* is közzéteszi a *Közbeszerzési Értesítőben*. A Kbt. negyedik része alkalmazásában (*a klasszikus ajánlatkérők egyszerű eljárásrend szerinti közbeszerzései: oktatási intézmények*) a Kbt. 297. §-ának (1) bekezdése és a Magyar Köztársaság 2009. évi költségvetéséről szóló 2008. évi CII. törvény 86. §-ának (3) bekezdése értelmében a klasszikus ajánlatkérőkre vonatkozóan 2009 évben:

- árubeszerzés esetében: 8 millió forintot;
- építési beruházás esetében: 15 millió forintot;
- szolgáltatás megrendelése esetében: 8 millió forintot eléri, akkor

közbeszerzési eljárás lefolytatására kötelezett.

A közbeszerzésekről szóló törvény a közbeszerzés *négy alapvető típusát* különbözteti meg:

- A **nyílt** közbeszerzési eljárás során minden érdeklődő korlátozás nélkül jelentkezhetsz ajánlattételre.
- A **meghívásos** eljárás esetén a beszerző által ajánlattételre meghívottak nyújthatnak be pályázatot az ajánlati felhívásra.
- A **tárgyalásos** eljárásban a szerződő hatóság az általa kiválasztott egy vagy több ajánlattevővel konzultál, és a szerződés feltételeiről velük közvetlenül tárgyal. A tárgyalásos eljáráson belül a *hirdetmény közzétételével* induló tárgyalásos eljárás, és a *hirdetmény nélküli* tárgyalásos eljárás létezik.
- Az eljárások negyedik fajtája a **versenypárbeszéd**, amelyben az ajánlatkérő az általa kiválasztott részvételre jelentkezőkkel párbeszédet folytat a közbeszerzés tárgyának, illetőleg a szerződés típusának és feltételeinek pontos meghatározása érdekében, majd ajánlatot kér.

Ezen kívül léteznek még a **speciális eljárások**, melyek a következők lehetnek: a gyorsított eljárás, keret-megállapodásos eljárás, tervpályázati eljárás, speciális hirdetményekkel induló különös közbeszerzési eljárások, és végül az egyszerű közbeszerzési eljárás.

A szakaszok száma szerint is megkülönböztetünk eljárási fajtákat, melyek lehetnek egy szakaszból álló eljárások, két szakaszból álló, és háromszakaszos eljárások.

Egy szakaszból álló eljárások: – nyílt eljárás, – hirdetmény nélküli tárgyalásos, – nyílt tervpályázati eljárás.

Két szakaszból álló eljárások: – meghívásos eljárás, – hirdetmény közzétételével induló tárgyalásos eljárás, – versenypárbeszéd, – gyorsított eljárás, keret-megállapodásos eljárás (ha az eljárás első része egyszakaszos), – meghívásos terv-pályázati eljárás.

Háromszakaszos eljárások: – keret-megállapodásos eljárás (ha az eljárás első része kétszakaszos) – időszakos előzetes tájékoztatót tartalmazó hirdetménnyel meghirdetett meghívásos vagy tárgyalásos eljárás a különös közbeszerzési eljárásban, – előminősítési hirdetménnyel meghirdetett meghívásos vagy tárgyalásos eljárás a különös közbeszerzési eljárásban.

A Kbt. 2009. április 1-től kettős közbeszerzési értékhatárrendszert és ehhez kapcsolódóan két eljárási rendet különböztet meg: közösségi eljárás-rendet a közösségi értékhatárt elérő értékű közbeszerzésekre és az új egyszerű eljárást a nemzeti értékhatárt elérő értékű közbeszerzésekre.

A közösségi eljárásrendben alkalmazható eljárásfajták:

Nyílt eljárás, meghívásos eljárás, tárgyalásos eljárás, és ezen belül a hirdetmény közzétételével induló és a hirdetmény közzététele nélkül induló tárgyalásos eljárás, versenypárbeszéd, gyorsított eljárás, keret-megállapodásos eljárás, terv-pályázati eljárás.

A közszolgáltatók speciális hirdetményekkel induló különös közbeszerzési eljárásai: az időszakos előzetes tájékoztatót tartalmazó hirdetménnyel meghirdetett meghívásos vagy tárgyalásos eljárás, az előminősítési hirdetménnyel meghirdetett meghívásos vagy tárgyalásos eljárás.

A jogszabály a közbeszerzés értékétől függően közösségi értékhatárt elérő, Nemzeti értékhatárt elérő, illetve egyszerű közbeszerzési eljárási rendszert különböztet meg.

A kormányzat az általa irányított szervezetek vonatkozásában a közbeszerzések *központosított eljárás* keretében történő lefolytatását rendelheti el, meghatározva annak személyi és tárgyi hatályát, az ajánlatkérésre feljogosított szervezetet, valamint az eljáráshoz való csatlakozás lehetőségét. A központosított eljárás részletes szabályait külön jogszabály határozza meg.

Az ajánlatkérők, valamint a központosított közbeszerzés során az ajánlatkérésre feljogosított szervezetet, – a költségvetési év elején, legkésőbb *április 15. napjáig* éves összesített *közbeszerzési tervet* kötelesek készíteni az *adott évre tervezett* közbeszerzéseikről. A közbeszerzési tervet, az ajánlatkérőnek a honlapján, ha nem rendelkezik honlappal, akkor a *Közbeszerzések Tanácsa* honlapján közzé kell tennie.

A közösségi értékhatárt *elérő* vagy *meghaladó* értékű közbeszerzési eljárások esetében az ajánlatkérőnek a közbeszerzési terve alapján elkészített *hirdetményt* a Közbeszerzések Tanácsán keresztül meg kell küldenie az *Európai Közösségek Hivatalos Kiadványai Hivatalának*, ahol közzéteszik a *TED - adatbankban*. A megjelenést követően a hirdetményt a Közbeszerzések Tanácsa a Közbeszerzési Értesítőben is közzéteszi. A hirdetmények közzétételét a *Közbeszerzési Értesítő Szerkesztőbizottságához* benyújtott kérelemmel kell kezdeményezni. A hirdetmények közzétételéhez ellenőrzési funkció kapcsolódik. A hirdetmények ellenőrzéséért, valamint a Közbeszerzési Értesítőben történő közzétételéért *szerkesztési díjat kell fizetni*, amelynek díja *nyolcezer forint* kézirat oldalanként.

A nyílt eljárás *ajánlati felhívással* indul, amelyet az ajánlatkérő hirdetmény útján köteles közzétenni. Az ajánlatkérő *dokumentációt* köteles készíteni, amely egyéb mellett tartalmazza a szerződéstervezetet is. Az ajánlattevőnek az ajánlati felhívásban meghatározott követelményeknek megfelelően kell *ajánlatát elkészítenie és benyújtania*.

Az ajánlatot írásban és zártan, az ajánlattételi *határidő* lejártáig kell benyújtani. Az ajánlatkérő köteles az ajánlattevőt minden döntéséről tájékoztatni. Az *eredményhirdetésre* meg kell hívni az ajánlattevőket.

Eredményes közbeszerzési eljárás esetén a *szerződést* az ajánlati felhívás, a dokumentáció és az ajánlat tartalmának megfelelően *írásban kell megkötni*.

A jogszabály *két szakaszból álló eljárásnak* nevezi a meghívásos és a hirdetmény közzétételével induló tárgyalásos eljárást, továbbá a versenypárbeszédet. Ezek az eljárások részvételi szakaszból (felhívás, jelentkezés, elbírálás, eredményhirdetés) és ajánlattételi szakaszból állnak.

A közbeszerzési eljárás érintettjei *jogorvoslati kérelmet* nyújthatnak be a Közbeszerzések Tanácsa mellett működő *Közbeszerzési Döntőbizottsághoz*.

A közbeszerzési szerződéseknek *két* alapvető típusát különböztetjük meg: a *kormányzati* és a *közüzemi* szerződéseket.

A kormányzati szerződésnek 3 típusa van.

- Az *építési* beruházási szerződéseket, beruházások végrehajtása, illetőleg azok megtervezése és végrehajtásakor kell alkalmazni.
- Az *árubeszerzési* szerződéseket termékek adásvételekor, továbbá lízing, bérleti, valamint adásvétel és a bérlet egyéb formáiban történő beszerzések esetén kell alkalmazni.
- *Szolgáltatás-beszerzési* szerződések körébe a szolgáltatás nyújtására vonatkozó szerződések tartoznak.

A közbeszerzési eljárások során *a szerződések odaítélésére két alternatív szempontot* érvényesíthet a beszerző: vagy a ***legalacsonyabb ár***, vagy a gazdaságilag ***legkedvezőbb ajánlatot*** fogadja el. A szerződés-odaítélési szempontjait azonban a beszerző köteles előre közzétenni az ajánlati felhívásban.

Mivel a Közösség közbeszerzési politikájának egyik alapvető célkitűzése, hogy *a piaci verseny* minél hatékonyabb megvalósításán keresztül a *kis- és közepes vállalkozásoknak* versenyben maradását is biztosítsa, a közösségi irányelvek rendelkezései az alvállalkozói szerződések igénybevételére buzdítják a gazdaság szereplőit.

A jogszabály előírja az ajánlatokra vonatkozó *formai követelményeket*: az ajánlatokat *írásban és zártan*, az ajánlati felhívásban megadott címre közvetlenül vagy postai úton kell benyújtani az ajánlattételi határidő lejártáig.

Az ajánlattételi *határidőre* és az *ajánlati kötöttségre* vonatkozó szabályokat is előírja, továbbá útmutatást nyújt a *benyújtással, felbontással* és az *elbírálással* kapcsolatos

teendőkről is. Megkötéseket tartalmaz továbbá az értesítés és a szerződés megkötésére vonatkozóan.

A *Közbeszerzések Tanácsa* közreműködik a közbeszerzési politika alakításában, segíti a közbeszerzési eljárások lebonyolítását, megjelenteti és ellenőrzi a hirdetményeket, névjegyzékeket vezet, és gondoskodik a nemzetközi kapcsolatok fenntartásáról.

A *Közbeszerzési Értesítő* a Közbeszerzések Tanácsa hivatalos lapja, a magyarországi közbeszerzési eljárásokkal kapcsolatos hirdetmények *hivatalos forrása* az EU Hivatalos Lapja (HL) mellett. A Közbeszerzési Értesítő elektronikus formában, *hetente három alkalommal* jelenik meg.

A *Központi Szolgáltatási Főigazgatóság* központosított *közbeszerzési portált* működtet, amely hasznos tájékoztatást és szolgáltatásokat tartalmaz.

- (Európa Bizottság. *Európa Önökért. Vállalkozások. A közbeszerzés. Magyarország, 2009*)
http://ec.europa.eu/youreurope/business/profitng-from-eu-market/benefiting-from-public-contracts/hungary/index_hu.htm
- (Közérthető közbeszerzés, 2009) http://www.e-kozbeszerzes.hu/index.php?lap=doc/doc&dok_id=45

2.1.2. AZ E-BESZERZÉS TAPASZTALATAI A KÖZBESZERZÉSI ELJÁRÁSOK FOLYAMÁN

Az európai közbeszerzési gyakorlatba szinte észrevétlenül szivárgott át az elektronikus árlejtés és az elektronikus katalógus, melyet ott a vállalati szféra már régóta sikeresen alkalmaz a gyakorlatban.

A honosításnál figyelembe kellett vennie Magyarországnak az Európai Unió által kitűzött irányelveket és igényeket, például azt, hogy a közpénzek elköltéséhez kapcsolódó információk minél inkább nyilvánosságra juthassanak. Az elektronikus megoldások napjainkban tapasztalható térhódításának hátterében - nem csupán a közbeszerzés területén, hanem máshol is - a piaci szereplők hatékonyság, gyorsaság és átláthatóság iránti meg növekedett igénye áll. Jól érzékelhető tendencia, hogy a vállalkozások igyekeznek fejleszteni, az elektronikus világ kihívásaihoz és követelményeihez igazítani informatikai rendszerüket, és ilyen módon bővítik elektronikus úton beszerezhető termékeik körét. Az elektronikus közbeszerzési rendszer egyrészt ebből, másrészt pedig a már fent említett közösségi szintű elvárásból meríti létjogát, hogy a közpénzek felhasználása minél nyilvánosabb és ellenőrizhetőbb legyen.

„Az e-kereskedelem térhódítása átalakítja a beszerzés világát ... a vállalkozások a tranzakciók segítségével automatizálják és korszerűsítik a szükségletek felméréséhez,

jóváhagyásához, teljesítéséhez és kifizetéséhez kapcsolódó munkafolyamatokat.”
(KALAKOTA *et al*, 2001)

Ezzel az új kihívással kell szembenéznie a hazai közbeszerzésnek is, melyre nyomást gyakorol az Európai Unióban végbemenő „elektronizálási hullám” is.

Magyarországon az új közbeszerzési törvény az elektronikus megoldás lehetőségét teremti meg, a részletes szabályozás lehetőségét azonban kormányrendeleti szintre utalja. (Közbeszerzési törvény, Kbt. 404.§ (e) pont, 2003). Az alkalmazásáról és a közbeszerzési eljárásokban elektronikusan gyakorolható eljárási cselekmények szabályairól a 257/2007.(X. 4.) Kormányrendelet rendelkezik (Közbeszerzési kormányrendelet, 257/2007.(X. 4.) 2007.)

Az elektronikus árlejtés egy olyan speciális tárgyalási technika, amely során az ajánlattevők egy elektronikus rendszeren keresztül „valós időben” meghatározott időn keresztül „egymás alá” licitálhatnak. A rendszer képlet alkalmazásával folyamatosan és automatikusan értékeli, rangsorolja a beérkezett árajánlatokat. Az árlejtés győztese a rendszer által a lezáráskor első helyre rangsorolt ajánlattevő.

Az elektronikus árlejtés online aukciós rendszer, mely alkalmazható a nyílt és meghívásos eljárásokban, a Kbt. 124.§ (2a) pontja szerinti hirdetmény közzétételével induló tárgyalásos eljárásban, a Kbt. 125.§ (2) bekezdése szerinti hirdetmény közzétételével induló tárgyalásos eljárásokban, a keret-megállapodásos eljárások második részében. Az ajánlatkérőknek a felhívásban minden esetben jeleznie kell, hogy árlejtést kívánnak lefolytatni.

Az árlejtés alkalmazható a legalacsonyabb összegű ellenszolgáltatás esetén kizárólag az ellenszolgáltatás mértékének meghatározásánál, vagy összegében a legelőnyösebb ajánlat esetén a bírálati résszempontokat figyelembe véve – ebben az esetben a résszempontokat úgy kell meghatározni, hogy azok az árlejtés során az alkalmazott képlettel automatikusan értékelhetőek legyenek.

Az elektronikus beszerzés lehetőségét a profitorientált vállalatok egyre jobban igénylik az elektronikusan beszerezhető termékek körének bővítése miatt, és a hatékonyság növelése miatt is. Az elmúlt időszak tapasztalatai alapján 20-30%-os megtakarítás érhető el az alkalmazásával. (Miért kerül többbe közbeszerezni, 2009)

Egyszerűsége miatt biztosított a teljes folyamat automatizált támogatottsága. Az átláthatóságot és a nyomon követhetőséget biztosítja mindenki számára, és végül lehetőséget nyújt a gyors és tiszta versenyeztetésre, áralkura.

Az elektronikus árlejtés legfontosabb jellemzői közé tartozik a versenyhelyzet teremtése a szállítók között, mellyel az árakat dinamikus mozgásban tartják. A piaci tendenciáknak átláthatóságot biztosít, döntéstámogató eszközként szolgál, célja a legjobb ár illetve a legjobb érték elérése, mellyel számottevő megtakarítás érhető el. (DEÁK, 2008)

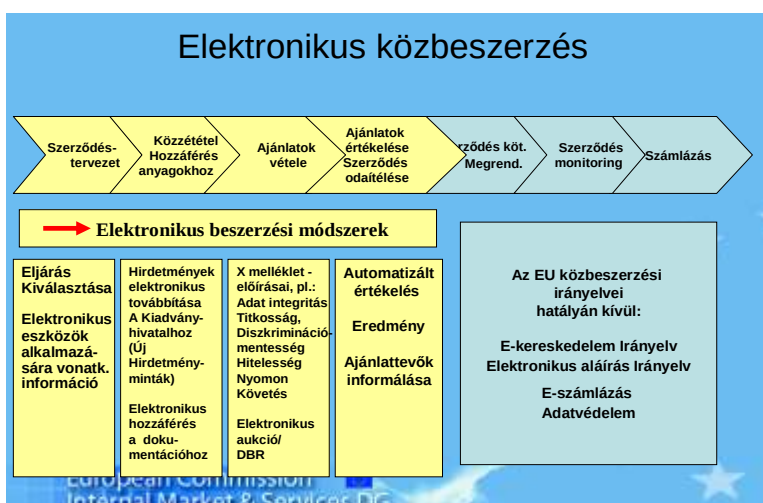
2. számú ábra: Az elektronikus árlejtés folyamatábrája



Forrás: (DEÁK, (2008) <http://www.electool.com/hu/megoldasok/elektronikus-arlejtés/elektronikus-arlejtés-folyamata.html>

Az ilyen módon lebonyolított eljárások további előnyei a beszerzési és az adminisztrációs költségek csökkenése miatt olcsóbb, mint a hagyományos, továbbá a felek között hatékonyabb kommunikáció zajlik. A rendszer életbe léptetéséhez elengedhetetlenül szükséges informatikai korszerűsítés ugyanakkor jelentős beruházást igényel, ezek a kiadások azonban nagy valószínűséggel – és az európai tapasztalatok szerint – meg fognak térülni.

3. számú ábra: Elektronikus közbeszerzés folyamatábrája EU közösségi szinten



Forrás: Hivatalos Közbeszerzési Tanácsadók Országos Szövetsége: "A közbeszerzés elmélete és gyakorlata az Európai Unióban és Magyarországon" című konferencia anyagából, Budapest, 2006. november 2-3. 32. ppt

Az elektronikus közbeszerzéssel kapcsolatos követelmények közt első helyen a folyamatosan ellenőrzött minőségirányítási és információbiztonsági rendszer, az üzemzavarral kapcsolatos bejelentések telefonos fogadása, a honlapon közzétett informatikai biztonsági politika, és az elérhetőségek állnak (ÁSZF).

Összességében megállapítható, hogy hazánk az elektronikus közbeszerzési rendszer bevezetésének folyamatában jelenleg a keretfeltételek megteremtésénél és az akadályok leküzdésénél tart. Ennek során a fokozatosság elve érvényesül, ami leginkább abban ragadható meg, hogy nem a teljes folyamat azonnali elektronizálása a cél, hiszen ez egyik napról a másikra aligha volna megvalósítható. Az elektronikus közbeszerzési rendszer akkor tud egy adott állam jogrendszerében és gyakorlatában meghonosodni, ha a teljes folyamat önálló szakaszait, résztevékenységeit érintően fokozatosan megy végbe az elektronizálódás. Mindez a tapasztalatok jobb felhasználását és a hibák kiküszöbölését is lehetővé teszi.

Az elmúlt három év tapasztalata alapján egy-két intézmény (VPOP, MÁV, Magyar Közút) és Önkormányzat elkezdte, melyeknél sikertörténetek születtek. Mivel nincs törvényi kötelezettség, – lehet, de nem kell használni – ezért nem mindenki akarja, részleges ellenállás alakult ki. A problémák a technológiai hiányosságokból, a megfelelő szakképzettség hiánya mellett – melyből adódik az informatikai támogatottság elutasítása – az új szoftverektől való idegenkedés, az e-világban elérhető elektronikus adatbázisok gyatra látogatottsága miatt vetődnek fel. Regionális illetve nemzeti ellenállás a standard termékeknél alakult ki, mivel így is nagy a verseny és nincsenek nagy fedezetek, ahol vannak ezek a szoftverekkel kapcsolatos fejlesztéseknél, vagy az emelt műszaki tartalomnál észlelhető. További tapasztalatok az egybeszámítási kötelezettségek elkerülése, kartellezés, az információs szívességi piacfelosztó kartell. Az ellenállók specifikációval és speciális műszaki tartalom meghatározásával korlátoznák a versenyt. A szállítók elfogadják, kevesebb a panasz.

Jogorvoslati kérelem az elektronikus árlejtésekkel kapcsolatban is előterjeszthető, melyre nézve a Kbt. Szabályait kell alkalmazni.

A Közbeszerzési Döntőbizottság eljárásában az egyes eljárási cselekmények néhány kivételtől eltekintve elektronikus úton, a Ket. (a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. Törvény) szerinti elektronikus ügyintézés keretében nem gyakorolhatók. Kivételként elektronikus úton gyakorolható a kérelem, a kezdeményezés és a hiánypótlás, az igazolási kérelem előterjesztése, valamint az idézés. Az ügyfél tájékoztatására, értesítésére és felhívására vonatkozó egyéb hatósági

közlések tekintetében ugyancsak fennáll az elektronikus tudásra hozás lehetősége.
(Magyar Közbeszerzési Társaság honlapja, 2005-), (DEÁK, 2008)

2.1.3. KITEKINTÉS, IRÁNYELVEK ÉS SZABÁLYOZÓK EU KÖZÖSSÉGI SZINTEN

Európai Unió közbeszerzésekről akkor beszélhetünk, ha a tagállamokban kiírt közbeszerzés összege meghalad egy bizonyos értékhatárt. Ebben az esetben a közbeszerzési pályázatokat kötelező meghirdetni Európai Unió szinten is.

A tagállamok sokáig nem tekintették a közbeszerzést a belső piac elemének. A közbeszerzéseket, mivel Európai Unió szinten nem szabályozták, úgy alkalmazták, mint protekcionista eszközt. Az Európai Unióban a közbeszerzésekkel odaítélendő összegeket a tagállamok korábban igyekeztek saját, hazai vállalataik között "szétosztani" úgy, hogy a helyi cégek nyerjék el a megrendeléseket. Politikai, gazdaságpolitikai okokból sokszor még annak ellenére is a hazai vállalatok voltak a szerződő felek, hogy árban vagy minőségben gyengébb ajánlatot tettek más tagállamokból érkező versenytársaiknál. A hetvenes évektől az Európai Közösség megpróbálta a közbeszerzést is az egységes piac szellemében szabályozni.

Ma a közbeszerzési eljárások az EU GDP-jének közel 16, 3 százalékát teszik ki.

A közbeszerzés szabályozását az EK szerződés vonatkozó szabályai (belső piacra vonatkozó rendelkezések), a közbeszerzéseket szabályozó irányelvek, valamint az Európai Bíróság esetjoga határozza meg. Az irányelvek szabályozzák a kormányzati szervezetek és a közszolgáltatók árubeszerzéseit, építési beruházásait és szolgáltatás megrendeléseit, melyeknek egy bizonyos értékhatár fölött európai szintű közbeszerzéssé kell válniuk. A megszabott értékhatárokat el nem érő közbeszerzéseket a tagállamok nemzeti joga szabályozza.

A jelenleg hatályos rendelkezések szerint ez az értékhatár az építési beruházások esetében 5 millió euró, az árubeszerzés és szolgáltatás-megrendelés esetén pedig a 133 ezer euró, ha az ajánlatkérő központi költségvetési szerv, illetve a 260 ezer euró, ha az ajánlatkérő helyi önkormányzati költségvetési szerv. Ezek az értékhatárok rendszeresen kiigazításra kerülnek.

Az uniós tagállamokban közösségi szinten kötelező az állami megrendelések közbeszerzési pályáztatásának és a tenderfelhívásoknak a publikálása. Az esélyegyenlőség betartását az Európai Bizottság ellenőrzi.

A közbeszerzésekről szóló 2003. évi CXXIX. Törvény tartalmazza az Európai Unió irányelveknek megfelelő szabályozásokat. A törvény kiter a közösségi értékhatárokat elérő értékű beszerzésekre, a közösségi értékhatárok alatti, illetve a nemzeti értékhatárok alatti beszerzésekre (egyszerű eljárás) vonatkozó szabályokra.

Magyarország EU tagállammá válása számos változást hozott a közbeszerzések terén. Kezdetben a tenderek csak 2%-t nyerték el más tagállambeli vállalkozások. A hazai pályázók előnyösebb helyzetben voltak a többletszolgáltatások nyújtása (pl: helyszíni szerelés, karbantartási és szerviz munkálatok ellátása) és a mérsékeltebb szállítási, kereskedelmi költségek miatt. A pályázatokat kiíró tagállamok piacvédelmi szempontokat figyelembe véve, a foglalkoztatottság növelésére, a gazdasági növekedés elősegítésére tekintettel, ezért inkább a hazai vállalkozások által benyújtott pályázatokat preferálták. Mára a 2%-os tenderek aránya 15%-ra emelkedett, és a teljes közbeszerzési piac forgalma 1000 milliárd ECU-re nőtt.

A magyar kis és középvállalkozások 1994. február 1-je óta azonos feltételek mellett vehetnek részt a tagállamok által meghirdetett közbeszerzési pályázatokon. A KKV- k közbeszerzési piacokhoz való hozzáférése különös figyelmet fordít az Európai Unió, lévén, hogy a KKV- k az unió gazdaságának gerincét képezik, a munkahelyteremtés, gazdasági növekedés és az innováció területén betöltött szerepük miatt. A KKV- t leginkább érintő nehézségek a határokon átnyúló közbeszerzések területén a megfelelő információ hiánya az aktualitásokról, adminisztrációs korlátok, valamint az, hogy a kifizetések nem történnek meg mindig időben. Ezen problémák feloldására tett javaslatot az Európai Unió a 2009. február 12-én elfogadott Európai Kisvállalkozói Intézkedéscsomagban is, melynek ennek megfelelően elsődleges célja a KKV- k adminisztrációs terheinek csökkentése, valamint a KKV- k közbeszerzésekhez való hozzáférhetőségének javítása. Mindezt tette azért, hogy a kisvállalkozások ugyanolyan eséllyel indulhassanak a közbeszerzési eljárásokon, mint a nagy ajánlattevők.

2005 óta az uniós közbeszerzési szerződések értékének közel 40 százalékát a KKV- k nyerik el. Magyarországon részesedésük a közbeszerzések összértékéből 2006-ban az előző évi 41 százalékról 34 százalékra csökkent.

Magyarországnak 2004. február 1. óta kellett megnyitnia közbeszerzési piacát, a belső piacba való integrálódás egy lépéseként. Változást jelentett még a magyarországi közbeszerzések kapcsán, hogy a közösségi értékhatárt elérő vagy meghaladó értékű közbeszerzést a hazai ajánlatkérők kötelesek uniós szinten is meghirdetni.

A közbeszerzésekről szóló 2003. évi CXXIX. Törvény elfogadásával az Országgyűlés a közösségi követelményekkel összhangban álló szabályozást fogadott el.

Mintegy 400 ezer olyan vásárló van a belső piacon, aki közbeszerzést valósít meg és ezek közül minden negyedik abba a körbe tartozik a vásárlási értéke alapján, amelyre a közösségi közbeszerzési szabályok vonatkoznak. Az Európai Unióban letelepedett ajánlattevők és a közösségi áruk számára nemzeti elbánást kell nyújtani a közbeszerzési eljárásban.

Az 1995. évi XL. számú, a közbeszerzésekről szóló törvény (KBT.) részletesen rendelkezik a közbeszerzések során kötelezően alkalmazandó szabályokról.

Az Országgyűlés 2001 novemberében elfogadta a pénzügyeket szabályozó egyes jogszabályok módosításáról szóló 2001. évi LXXIV. Törvényt, amely módosítja a KBT-t is. A közbeszerzési törvény e módosítása - **első lépcsőben** - a tisztább verseny érdekében történt. Érinti például a közbeszerzések értékelésének és elbírálásának a szabályait, az üzleti titok és a nyilvánosság viszonyát. A törvény további módosítására - **a második lépcsőre** - az európai uniós jogharmonizáció miatt volt szükség.

Az Európai Közbeszerzési Hálózat (*Public Procurement Network – PPN*) közbeszerzési szakértők szervezete, melyet abból a célból hoztak létre, hogy segítsék az európai vállalkozások részvételét azokban a közbeszerzési eljárásokban, amelyeket nem a saját, hanem a Hálózat más tagországaiban indítottak meg. E rendszer közel 30 európai ország központi közbeszerzési szervezetének hálózata. A Hálózat tagjai közé tartoznak az EU tagországai, a tagjelölt országok, az EGT országai és Svájc.

A 92/50/EGK irányelv a szolgáltatásokról, a 93/36/EK irányelv az árubeszerzésekről, a 93/37/EK irányelv az építési-beruházási szerződésekről, 97/52/EK irányelv a fentiek módosításáról tartalmazzák a klasszikus közbeszerzések általános eljárás szabályait.

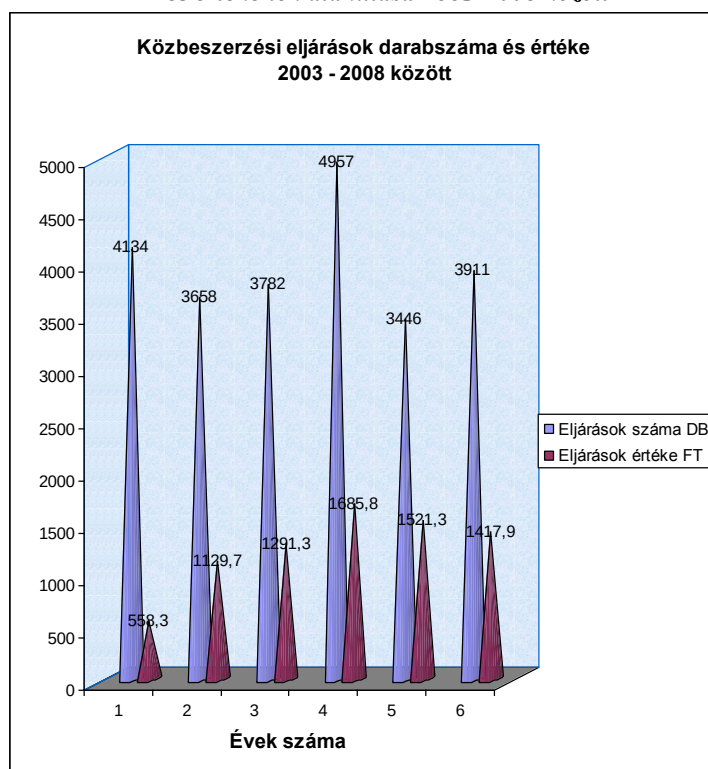
(EUvonal, 2010), (*Közbeszerzés az EU-ban*, 2009), (*EU tanfolyamok*, 2009), (*Közbeszerzés*, 2009)

2.2. ÁLTALÁBAN MI VOLT AZ OKA A KÖZBESZERZÉSI ANOMÁLIÁK KIALAKULÁSÁNAK?

2.2.1. HELYZETKÉP A KÖZBESZERZÉSRŐL

Hazánkban az eddigi közbeszerzési számadatok tanúsága szerint a közbeszerzési piac gazdaságra gyakorolt hatása kiemelkedő fontosságú. A nemzeti össztermékhez viszonyított aránya kb.6%. A jövőben az Unióból származó forrásoknak köszönhetően szerepe, és gazdasági súlya minden bizonnyal számottevően növekedni fog. Az eljárások keretében történt beszerzések értékben, és darabszámban is igen jelentős összeget képviselnek, melyet az alábbi ábrán szemléltetnek.

4. számú ábra: Közbeszerzési eljárások darabszámának és értékének alakulása 2003-2008 között



Forrás: A Közbeszerzések Tanácsa Országgyűlési beszámoló jelentés 2003-2008
Saját készítés

1. számú táblázat: Közbeszerzési eljárások darabszáma

Közbeszerzési eljárások darab száma						
2003 - 2008						
Évek száma	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Eljárások száma DB	4134	3658	3782	4957	3446	3911
Eljárások értéke MRD FT	558,3	1129,7	1291,3	1685,8	1521,3	1417,9

Forrás: A Közbeszerzések Tanácsa által készített 2003-2008. évi Országgyűlési beszámoló jelentésekből;
saját elemzés

Magyarországon a közbeszerzési törvényt huszonnégyszer módosították 2009. januárig bezárólag. A jogszabály több száz nehezen értelmezhető és átláthatatlan paragrafust tartalmaz, miközben ugyanezen törvény a finnekénél mindössze tizenhét szakaszból áll. Ezen adatok ismeretében felvetődik a kérdés, hogy melyik országban kisebb a korrupció mértéke? Természetesen az egyszerűbb, tizenhét szakaszból álló közbeszerzési törvényt alkalmazó finnekénél!

A Transparency International képviselőjének nyilatkozata szerint Magyarország a legutóbbi törvénymódosításokat pozitívként értékeli, bízva abban, hogy a jövőben letisztulhat az erőforrást felajánló szervezet alkalmazásával kapcsolatos nemkívánatos mozgástér, továbbá életszerűbbé válhat a hiánypótlás szabályrendszere. Az átláthatóságot javíthatja a nyilvánosságot elősegítő új szabályok bevezetése is. *(KBT. 24. menet, 2009)*

Negatívként jelentkezik ugyanakkor a fent már említett törvénymódosítások sorozata, melynek ez ideig eltelt tapasztalatai szerint a jogalkotó nem érte el maradéktalanul célját.

A joganyagot radikálisan le kellene egyszerűsíteni. A hivatalos közbeszerzési tanácsadók jogköre továbbra sem tisztázott, tevékenységük határai nem állapíthatók meg, felettük kontrollt senki nem gyakorol, ugyanakkor a törvény a nagyobb közbeszerzésekbe kötelező bevonásukat írja elő. Nem megfelelő a jogorvoslati rendszer sem. *(KBT. 24. menet, 2009)*

A közbeszerzési törvény újabb változtatására azért volt szükség Magyarországon, hogy az európai uniós joggal összhangban legyen. Korábban nem volt lehetőségük a vállalkozásoknak, hogy 10% feletti alvállalkozóként, vagy erőforrást nyújtó szervezetként is részt vegyenek az eljárásokban. A törvénymódosítással lehetőséget kaptak a vállalkozások erre.

Az ajánlatkérők kötelezettsége lesz az olyan ajánlatok érvénytelenítése, melyek nem adnak fedezetet az ágazatban szokásosan kifizetendő munkabérekre és azok közterheire.

A törvénymódosítással új fogalom is bekerült a törvénybe, erőforrást nyújtó szervezet címmel, amely nem alvállalkozót jelent, hanem a nyertes vállalkozónak erőforrást biztosít.

A közbeszerzés nyilvánosságáról is rendelkezik a módosítás, az ajánlatkérőnek meghatározott információt közzé kell tennie saját honlapján, és a Közbeszerzések Tanácsa honlapján is. Ilyen információ a közbeszerzést indító hirdetmény, tájékoztatás az eredményről, vagy eredménytelenségről, a szerződés megkötéséről, módosításáról stb.

Szintén az ajánlatkérőkre vonatkozó újdonság, hogy amennyiben az eljárás során a versenytörvény megsértését észlelik, vagy jogsértésre gyanakszanak, azt jelezniük kell a Gazdasági Versenyhivatal felé.

Az ajánlattevőknek jelent könnyebbséget az új szabály, amely minimálisra csökkentette a csatolandó igazolások számát. A jövőben az ajánlatkérők ezen adatokhoz maguk is hozzájuthatnak az APEH honlapján. A jövőre vonatkozó szabály az is, hogy nem csak a közbeszerzés értékének 10%-át meghaladó mértékben igénybe vett vállalkozókat kell bejelenteni, hanem az ettől kisebb mértékben közreműködőket is meg kell jelölni az ajánlatban. Pontosítani kell azt is, hogy a közbeszerzés mely részében fognak közreműködni. Amennyiben erőforrást nyújtó szervezetet is bevonnak, akkor azokat is megjelölési kötelezettség mellett lehet alkalmazni. (HUBAI Á., 2010)

A hiánypótlást csak a formai problémák kiküszöbölésére engedélyezett a törvénymódosítás. Így például az ajánlattevő alkalmasságának megállapításához szükséges iratok pótolhatók, illetve ha nem a megfelelő példányszámban adta be az ajánlattevő az ajánlatát, azt is lehet utólag pótolni.

Az eljárás érvénytelenségi okai közé bekerült az, amikor csak egy ajánlat érkezik. Ekkor az ajánlatkérő dönti el, hogy elfogadja-e, vagy pedig érvénytelennek nyilvánítja az eljárást. Viszont eredménytelen az eljárás akkor, ha több ajánlat érkezett, de közülük csak egy volt érvényes. Az eredménytelen eljárást követő új eljárásban viszont már az egyetlen érvényes ajánlatot is el lehet fogadni.

Új szabályként került be a kirívóan alacsony vagy magas ellenszolgáltatást tartalmazó ajánlattal kapcsolatos teendő. Az ajánlatkérő ebben az esetben köteles arra – írásbeli – magyarázatot kérni. Az ágazatban szokásos bérek és anyagköltségek számítanak „normál” szintnek, a bírói gyakorlat a 30 százalékos, vagy annál nagyobb eltérést tartja kirívónak. Amennyiben az ajánlatkérő az ajánlattevő indoklását nem tartja a gazdasági ésszerűséggel összeegyeztethetőnek, akkor köteles érvénytelennek nyilvánítani az ajánlatot. Ilyen esetnek számít az adott ajánlat, amely nem nyújt fedezetet a külön jogszabályban, a kollektív- illetve az ágazati kollektív szerződésben foglalt munkabérre, illetve annak közterheire. (KBT. 24. menet, 2009)

A Közbeszerzési Tanács jelentése 2008. „2007-ben 3446 közbeszerzési eljárás történt. Értéke 1521 milliárd forint volt. Közel 10 százalékkal kevesebb, mint esztendővel korábban. Az úgynevezett egyszerű közbeszerzési eljárások értéke 200 milliárd forint. Az összes közbeszerzéseknek 51 százalékát az építési beruházások teszik ki, 29 százalékát a szolgáltatások, 19 százalékát pedig az árubeszerzések. „ (KT BESZÁMOLÓI, 2003-2008)

2.2.1. A KÖZBESZERZÉSI ANOMÁLIÁK FELTÉRKÉPEZÉSE

A közbeszerzési anomáliák alatt a törvényi előírások kikerülését, és a szabályoknak való nem megfelelést értjük. Ebben a témában ez idáig nem születtek kutatások, és nem készültek felmérések sem az ajánlatkérői, sem az ajánlatadói oldalról. Dolgozatom ezen részében felkutattam a közbeszerzési anomáliákat, ám a teljesség igénye nélkül, csak a leggyakrabban előforduló típusokat tudtam kigyűjteni, sajnos azt is elég hiányosan, mivel a Döntőbizottsági anyagokban szereplő adatok nem minden évben készültek el számszerűsített formában. A közbeszerzési anomáliák igen sokféle formában jelennek meg, bizonyítja ezt a számos jogorvoslati eljárásra benyújtott fellebbezések száma is. Havonta jelennek meg –e témában különféle cikkek a sajtóban és elektronikus formában egyaránt, melyek a közbeszerzési eljárásokról, és az azokhoz kapcsolódó anomáliákról szólnak.

„Európa legterjedelmesebb közbeszerzési törvénye a magyar, a második leghosszabb is csak fele ekkora. A túlbujánzó szabályozás ellenére és eredményeként, a közbeszerzési eljárások 90 százaléka szakszerűtlen, 66-75 százalékában pedig megjelenik a korrupció. Mondják, egy kétszavas törvény is rendezni tudná a helyzetet, ha megtartanák. Az annyiból állna, hogy: Ne lopj!” (*Közbeszerzés. Százból tíz, ha tiszta, 2009*)

A 66-75%-os korrupciós szám magasnak mondható, ez részben a jogszabályi túlbujánzás, és a meglévő joghézagok kihasználásának következményeire vezethető vissza.

Jogszabálydzsungel, méltán nevezhetjük így a közbeszerzési törvényt!

2004. május elsejei hatálybalépése óta eddig huszonháromszor módosították. Ez évi átlagban ötszöri változtatást jelent. A legutóbbi huszonnegyedik, mintegy 200 rendelkezésre kiterjedő törvényi módosítás, valamint a hozzá kapcsolódó 23 végrehajtási jogszabály összességében nem biztosítja megfelelően az átláthatóságot és a korrupció elleni védelmet. Maga a jogszabály akkora méreteket ölt, amire nincs példa Európában. Ez semmi mást nem mutat, csak azt, hogy az állam önmagában sem bíz, és ezer szabállyal próbálja megkötni a jogalkalmazók kezét. Hiába.

"Magyarország közepesen korrup"

„A Transparency International ma megjelent 2008-as Korrupció-érzékelési indexe azt mutatja, hogy Magyarország korrupciós helyzete a tavalyihoz képest romlott. Hazánk továbbra is a közepesen korrup országok közé tartozik, veszítettünk azonban régióbeli

kedvező helyezésünkből. Amennyiben nem történik hatékony fellépés a korrupció ellen, Magyarország a következő években könnyen visszacsúszhat a ranglétrán.” (TRANSPARENCY INTERNATIONAL MAGYARORSZÁG, 2008)

Mivel a gazdaság versenyképességét rongáló legfontosabb tényezők közé tartozik a közbeszerzési anomáliák jelenléte mellett a növekvő korrupció mértéke is, ezért kiemelt figyelemmel kell lennünk e két tényező alakulására. A korrupciót a közbeszerzési anomáliák típusai közé soroltam, melyek az alábbiak szerint alakultak.

5. számú ábra: Korrupció érzékelési index

Korrupció Érzékelési Index 2008*

Ország sorrend	Ország	2008 Index pontszám
1	Dánia	9.3
1	Új-Zéland	9.3
1	Svédország	9.3
4	Szingapúr	9.2
18	USA	7.3
26	Szlovénia	6.7
45	Cseh Köztársaság	5.2
47	Magyarország	5.1
52	Szlovákia	5.0
58	Lengyelország	4.6
62	Horvátország	4.4
180	Szomália	1.0

* Forrás: Transparency International. Az értékek 10 (rendkívül tiszta) és 0 (nagyon korrupt) között mozognak.

Forrás: (Transparency International Magyarország, 2008)

Az értékelési index alapján a 47. helyet foglaljuk el a felmérésben, és 5.1 pontot kaptunk, mellyel a középmezőnyben voltunk 2008-ban. A 2009 évi felmérés eredménye alapján a 46. helyre kerültünk. Kissé erősödött a korrupció mértéke.

Érdekességképpen megemlítem, hogy a cikk felsorolja azokat a szolgáltatókat, melyek élnek a megvesztegetés lehetőségével. Első helyen az egészségügy áll, aztán jönnek a földhivatalok, és végül a közmű - szolgáltatók állnak. A korrupció létrejöttének melegágya a közbeszerzési rendszer, a korrupció társadalmi elfogadottsága, gyenge jogalkalmazás és enyhe szankciók, és a leglényegesebb szempont a politikai akarat hiánya a korrupció megfékezésére.

A korrupció megakadályozása érdekében mi állampolgárok is léphetünk, például etikus magatartással, de jelenthetjük a korrupciós eseteket, vagy megszüntethetjük a

mindennapi korrupciós gyakorlatokat, és számon kérhetjük a demokratikus intézményeket ez ügyben. E téren mindenképpen társadalmi szemléletformálásra lenne szükség.

2.2.2. A KÖZBESZERZÉSI ANOMÁLIÁK TIPIZÁLÁSA

1. A közbeszerzési eljárások mellőzése megvalósuló beszerzési eljárások miatt:

- 2003-ban 4 esetben került sor
- 2004-ben 12 esetben 48.p.
- 2005-ben 7 esetben került sor jogszabálysértés megállapítására. 45.p.
- 2006-ban 40 eset

2. Nem a helyesen megválasztott a becsült értéket és így a közbeszerzési eljárását eljárásrend szerint valósítja meg. (Súlyos sérelmet szenvednek a törvényben megfogalmazott alapelvek, a széleskörű verseny, az átláthatóság, a nyilvánosság követelményei is.)

3. Az alapelvek (esélyegyenlőség, verseny tisztasága, nyilvánosság) sérelme:

- 2004-ben 17 esetben állapította meg
- 2005-ben 20 esetben
- 2006-ban 16 eset

4. Ajánlati és részvételi felhívással kapcsolatos jogsértések. Ide sorolható az ajánlati felhívás kötelező tartalmi elemeivel (elbírálási szempontok, az alkalmasság vizsgálatának előírása, az eljárási határidők meghatározása) kapcsolatos jogsértések megállapítása.

4A Elbírálási szempont:

- 2004-ben 62 eset régi jogszabály szerinti eljárás 20 eset 2004 új KBT szerinti eljárás 12 eset
- 2005-ben 45 eset
- 2006-ban 16 eset

4B Alkalmasságát illetően a:

- 2004-ben 31 eset - régi KBT szerinti eljárásokban 19 új KBT-nek megfelelő eljárásokban pedig 12
- 2005-ben 33 eset.
- 2006-ban 38 eset

5. A műszaki leírás és dokumentáció vonatkozásában 51. p.

- 2004. nagy számban
- 2005. 8 eset
- 2006.

6. A kizáró okok, illetve az alkalmasság vizsgálatára vonatkozó előírások meghatározása, mellőzése eljárási határidők

- 2006-ban 65 eset

7. Legelőnyösebb ajánlat kiválasztására szolgáló bírálati szempontok mellőzése

7A Árajánlat

- 2005-ben 16 eset árajánlat,

7B Irreális kötelezettségvállalás

- 2005-ben 13 eset irreális kötelezettségvállalás

8. Ajánlatok értékelése, ezzel kapcsolatos jogsértések érvénytelenségének, illetőleg érvényességének megállapítására, részben a nyertes ajánlat kiválasztására vonatkoznak.

- 2005-ben 113 eset

9. Az eljárást lezáró döntések, ezzel kapcsolatos jogsértések

- 2005-ben 104 eset

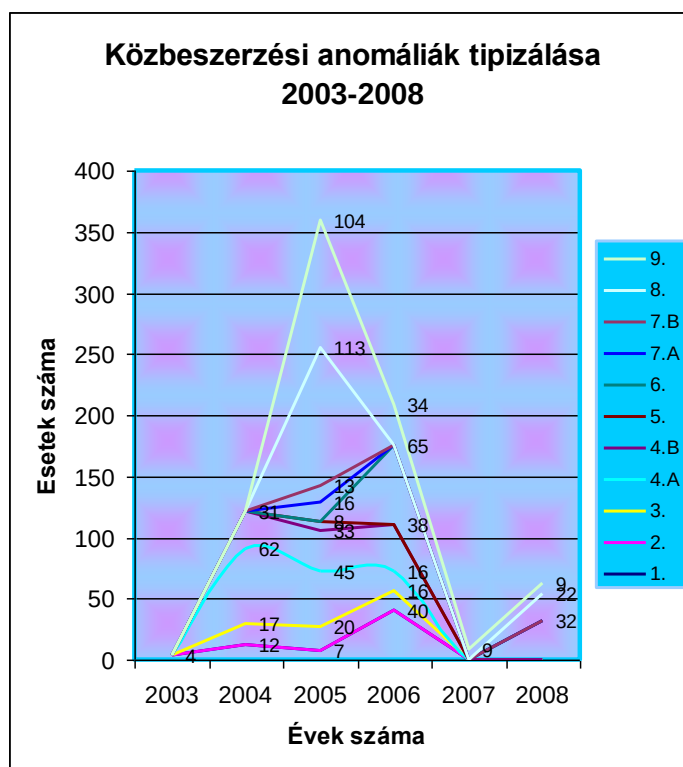
- 2006-ban 34 eset

2. számú táblázat: Jogszabálysértések megállapításának darabszáma

	1.	2.	3.	4.		5.	6.	7.		8.	9.
				A	B			A	B		
2003	4	nincs adat	nincs adat	nincs adat	nincs adat	nincs adat	nincs adat	nincs adat	nincs adat	nincs adat	nincs adat
2004	12	nincs adat	17	62	31	nincs adat	nincs adat	nincs adat	nincs adat	nincs adat	nincs adat
2005	7	nincs adat	20	45	33	8	nincs adat	16	13	113	104
2006	40	nincs adat	16	16	38	nincs adat	65	nincs adat	nincs adat	nincs adat	34
2007	nincs adat	nincs adat	nincs adat	nincs adat	nincs adat	nincs adat	nincs adat	nincs adat	nincs adat	nincs adat	9
2008	nincs adat	nincs adat	nincs adat	nincs adat	nincs adat	32	nincs adat	kevés	kevés	22	9

Forrás: A Közbeszerzések Tanácsa által készített 2003-2008 évi Országgyűlési beszámoló jelentésekből; saját készítés

6. számú ábra Közbeszerzési anomáliák tipizálása 2003-2008



Forrás: A Közbeszerzések Tanácsa Országgyűlési beszámoló jelentés 2003-2008 Saját készítés

2.2.3. A KÖZBESZERZÉSI ANOMÁLIÁK KIALAKULÁSÁNAK OKAI

Az anomáliák kialakulásában szerepet játszó okok bemutatása előtt, nézzük meg, hogy hogyan alakultak a jogorvoslati eljárások és arányuk 2003 és 2008 között. Tartottam ezt azért fontosnak, mert úgy gondolom, hogy a közbeszerzés hatékonyságának legnagyobb visszahúzója a jogorvoslati hajlandóság folyamatos növekedése. A diagramon láthatjuk, hogy a 2005 évi kiugróan magas számhoz 2008-ra kissé visszaestek a jogorvoslati eljárások. Ennek az is lehet az oka, hogy sok volt a jogtalanul megindított jogorvoslati eljárások száma.

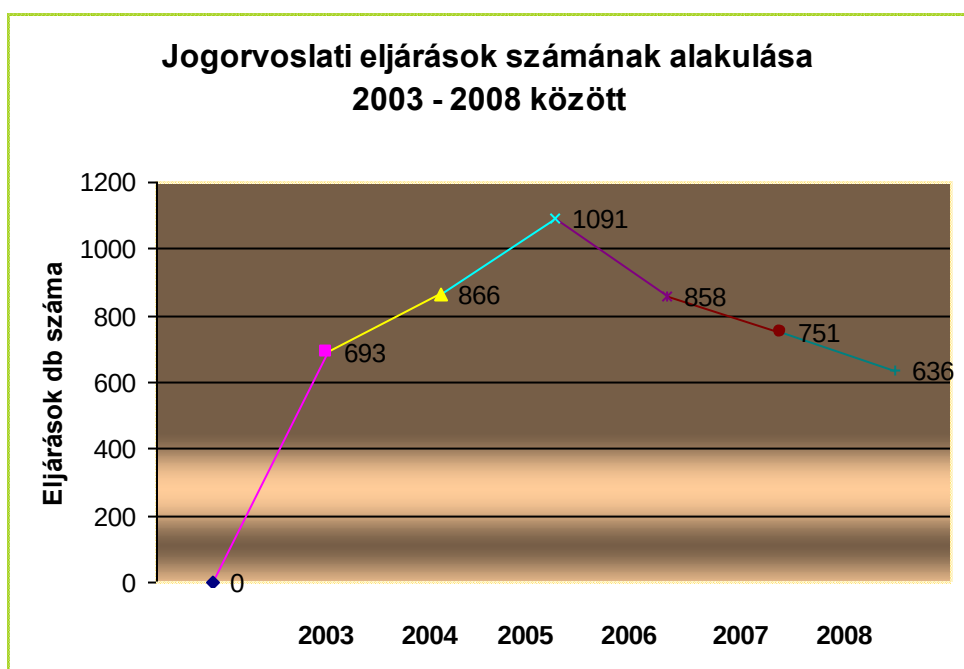
3. számú táblázat: Jogorvoslati eljárások számának alakulása 2003-2008 között

Jogorvoslati eljárások számának alakulása 2003 - 2008 között						
Évek száma	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Eljárások száma	693	866	1091	858	751	636

Forrás: A Közbeszerzések Tanácsa Országgyűlési beszámoló jelentés 2003-2008

Saját készítés

7. számú ábra: Jogorvoslati eljárások számának alakulása 2003-2008 között



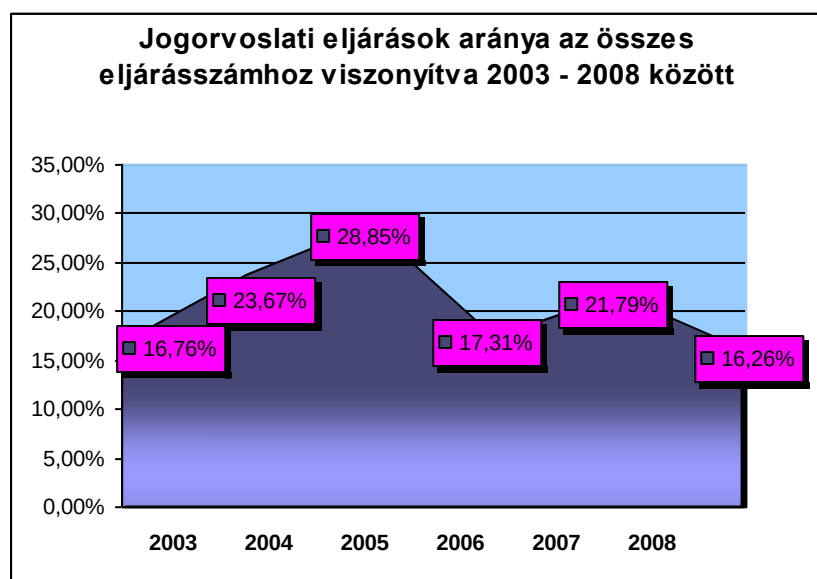
Forrás: A Közbeszerzések Tanácsa Országgyűlési beszámoló jelentés 2003-200 Saját készítés

4. számú táblázat: Jogorvoslati eljárások aránya az összes eljárásszámhoz viszonyítva

Jogorvoslati eljárások aránya az összes eljárásszámhoz viszonyítva						
Évek száma	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Százalékok	16,76%	23,67%	28,85%	17,31%	21,79%	16,26%

Forrás: A Közbeszerzések Tanácsa Országgyűlési beszámoló jelentés 2003-2008 Saját készítés

8. számú ábra: Jogorvoslati eljárások aránya az összes eljárásszámhoz viszonyítva 2003-2008 között



Forrás: A Közbeszerzések Tanácsa Országgyűlési beszámoló jelentés 2003-2008 Saját készítés

A közbeszerzési anomáliák kialakulásáért több tényező együttes fennállása is felelős lehet.

Ezek előzőleg már a 2.1.1. fejezet alatt „a közbeszerzés kialakulása és környezetének bemutatása” és az IRSPP modell ismertetésénél már bemutatásra kerültek.

Most ismételten összefoglalom azokat a hazai viszonylatban releváns problémának mondható tényezőket, amelyek felelősek lehetnek az anomáliák kialakulásáért.

1. Alapvető problémának tekinthető az adekvát menedzsment információk hiánya, melynek következménye egy olyan döntéshozatal, melyből hiányzik a hatékonyság. Legkevésbé dominálnak a tervezett fejlesztések, inkább a nyomás hatására következnek be a reakciók. A reakcióra adott válaszreakció a hazai szabályozás változtatása.
2. A beszerzés presztízsének nem túl magas gyakorlata, melyet hazánkban a „hivatalos közbeszerzési tanácsadó” rendszerrel próbálnak megteremteni a jogalkotók.
3. „Value for money” vagyis értéket a pénzért alapú elképzelés bevezetése, amely hazánkban még a minél alacsonyabb áron való beszerzést preferálja. Egyrészt ennek az értékelési szempontrendszerre nehezen parametizálható, másrészt a szűkös erőforrások miatt inkább az ár alapú megoldások terjedtek el.
4. A közbeszerzés változó környezete, mely kevésbé fókuszál a tranzakciókkal kapcsolatos beszerzési kérdésekre.
5. Túlságosan erős a szabályközpontú (jogi jellegű) megközelítés, így kevésbé érvényesülhetnek a stratégiai szempontok. A szűk mozgástér gátolja a hosszú távú stratégiai elképzelések megvalósulását. pl. elektronikus Kb hazai kudarca.
6. Információk hiánya, mely nélkül nem tudjuk lemérni a közbeszerzési piac hatékonyságának és teljesítményének változását.
7. A beszerző szervezetek együttműködése –konzorciális modell – regionális és kormányközi kötődés erősíti a helyi és nemzeti döntéshozatalt. Pl: Önkormányzati társulások közös beszerzései (TÁTRAI T., 2006. 86-87.p.)

Az alábbiakban bemutatom a közbeszerzési anomáliák megjelenését pár példán keresztül. A cikkek teljes anyagát a Mellékletek 8.1.6. Elemzésben szereplő Közbeszerzési anomáliák teljes Cikk-anyagában szerepelnek.

Tenderi ütközetek című cikkből idézem a következő részletet:

„A csepeli szennyvíztisztító és a 4-es metró után Brüsszel újabb hazai nagyberuházás közbeszerzési pályáztatását kifogásolja, így az M7-es autópálya már átadott szakasza valószínűleg elesik az uniós támogatástól.” (TENDERI ÜTKÖZETEK, 2009)

A csepeli szennyvíztisztító beruházására nem nyílt közbeszerzési eljárás során választották ki a nyertest, ezért az Európai Unió 40 millió Eurós támogatásától estünk el. A 4-es metrónál is NFÜ vizsgálatot kezdeményeztek, környezetvédelmi engedélyezési hiba miatt került le a támogatások listájáról. Tovább menve a cikkben az is kiderül, hogy az M7-es és az M3-as cseréjének háttérében is közbeszerzési szabálytalanság áll.

Visszaulva a makro környezet IRSP 1. számú modelljére, és azon végig haladva megállapítható, hogy a felvetődött közbeszerzési problémák több helyre is beilleszthetők a modellbe.

A szabályozási problémán kívül, - mely adódhat az európai trendnek megfelelő folyamatorientált eljárás ellenőrzés hiányából – az érintettek befolyása és az elszámoltathatóság problémája is felmerül.

Az általam megsorszámozott közbeszerzési anomáliák típusai közül a 3-as az alapelvek sérelme, verseny tisztasága, esélyegyenlőség és a nyilvánosság sérelme, ahová sorolom a csepeli szennyvíztisztító esetét.

Továbbá a 4-es elemhez sorolandó az ajánlati és részvételi felhívással kapcsolatos jogsértések, a kötelező tartalmi elemekkel, az alkalmasság vizsgálata kapcsolatos jogsértések.

Összefoglalva: A betű szerinti törvényértelmezések helyett az uniós elveket, úgymint az átláthatóság, a verseny tisztaságának érvényesülését kellene szem előtt tartani. Az indokolatlan formai előírások betartásának még a legversenyképesebb cégek sem tudnak eleget tenni. Hirdetmény nélküli tárgyalásos eljárások, összefonódások és bizonyos diszkriminatív tényezők megjelenése az ajánlati felhívásban, vagy a dokumentációban testre szabott kiírást készítenek el egy bizonyos pályázónak.

2.2.4. MIÉRT ALAKULTAK KI AZ EGYES TÍPUSOKNÁL AZ ANOMÁLIÁK?

Az anomáliák kialakulásáért felelős problémákat az - **ajánlatkérői** oldalt megvizsgálva - az alábbiakban foglalom össze.

Bürokratikus eljárásrend, illetve kísérletek a közbeszerzés alóli kibúvársra, a túlszabályozás illetve a korrupció, mint a közbeszerzés gyengesége. Markáns elem az információhiány, a tudatlanság és a lassú információáramlás is. Az alapvető információkhoz való hozzájutás nehézsége mellett, a technikai fejletlenség, amely a közbeszerzés intézményrendszerének gyengeségéhez erősebben kapcsolható, mint az e-közbeszerzéshez.

Problémát okoz a jogorvoslati rendszer túlterheltségének következtében a jogorvoslatok elhúzódása, és a jogorvoslati fenyegetettségtől való félelem. Mindemellett hiányzik az egységes gyakorlat, mely által a piac szereplői bizonytalan helyzetbe kerülnek. Nem tudják, hogy működésük során, milyen szabályoknak és kereteknek kell megfelelniük ha azok értelmezése folyamatosan változik.

Közbeszerzés hatékonyságának a problémája, számszerűsíthető és nem számszerűsíthető elemekkel. A minőség, mint nehezen számszerűsíthető elem, erre válasz a megoldás. Minőség számszerűsítése az ár – érték arányon kívül

Az **ajánlatadói** oldalon jelentkező problémák elsősorban a túlszabályozásra, a bürokrácia jelenlétére vezethetők vissza. Ezen az oldalon is jelen van a korrupció, mely nagymértékben befolyásolja a piaci verseny tisztaságát és hatékonyságát.

Probléma lehet még az ajánlatadói oldalon jelentkező alulképzettségből, mely gátja lehet az e-közbeszerzés kifejlődésének, (áttekinthetősége miatt), érintettek érdeellentéte, és a megküldött ajánlatok jogszabályi megfelelőségének.

2.2.5. ANOMÁLIÁK KIALAKULÁSA AZ OKTATÁSI INTÉZMÉNYEKNÉL

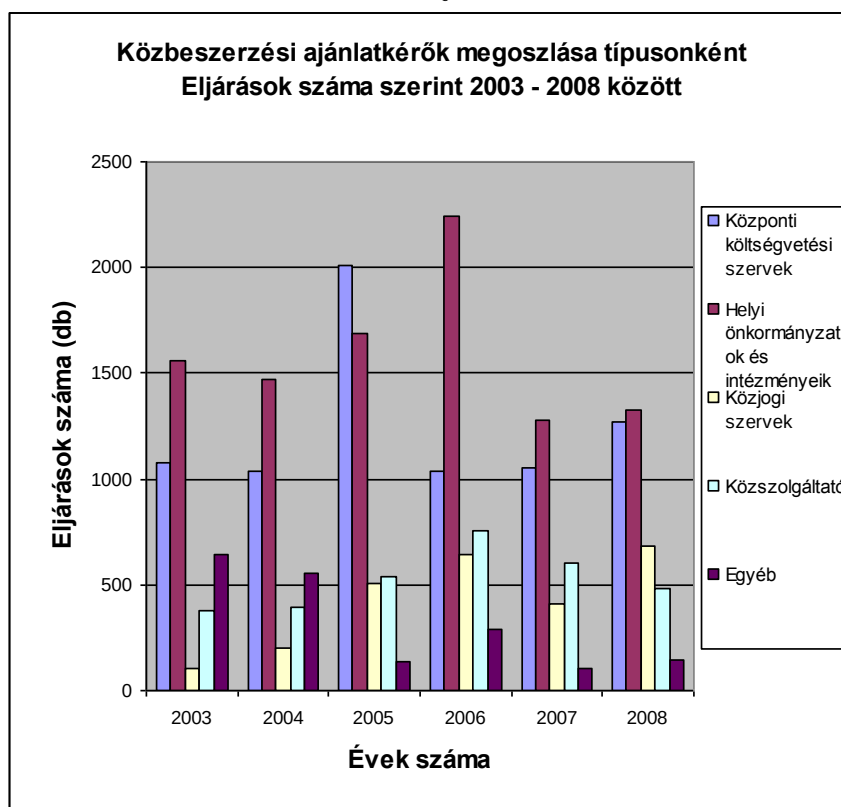
Az oktatási intézményeknél kialakult anomáliák részletezése előtte megvizsgáltam, hogy az Önkormányzatok és intézményeik milyen volumennel vesznek részt a közbeszerzési eljárásokban. Kimagasló értéket képviselnek, mivel több lehetőségük adódik pályázati pénzek megszerzésére és azok felhasználására.

5. számú táblázat: Közbeszerzési ajánlatkérők darabszám szerinti megoszlása 2003 – 2008 között

Évek	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Központi költségvetési szervek	1078	1039	2006	1034	1051	1270
Helyi önkormányzatok és intézményeik	1563	1474	1691	2240	1281	1329
Közfoglalkoztatottak	108	199	510	642	407	685
Közfoglalkoztatottak	375	390	541	753	602	486
Egyéb	643	556	135	288	105	141
Éves összes	3767	3658	3782	4957	3446	3911

Forrás: A Közbeszerzések Tanácsa által készített 2003-2008 évi Országgyűlési beszámoló jelentésekből

9. számú ábra: Közbeszerzési ajánlatkérők megoszlása típusonként; eljárások száma szerint 2003-2008 között



Forrás: A Közbeszerzések Tanácsa Országgyűlési beszámoló jelentés 2003-2008 Saját készítés

A közbeszerzési ajánlatkérők típusonkénti megoszlását vizsgálva 2003 és 2008 között a diagramokról leolvasható, hogy a helyi Önkormányzatok és intézményeik a 2006-os évben 2240 db közbeszerzési eljárással vezettek. 2007-ben csökkent ez a szám 1281-re, majd 2008-ban ismét növekedésnek indult 1329 eljárási számmal.

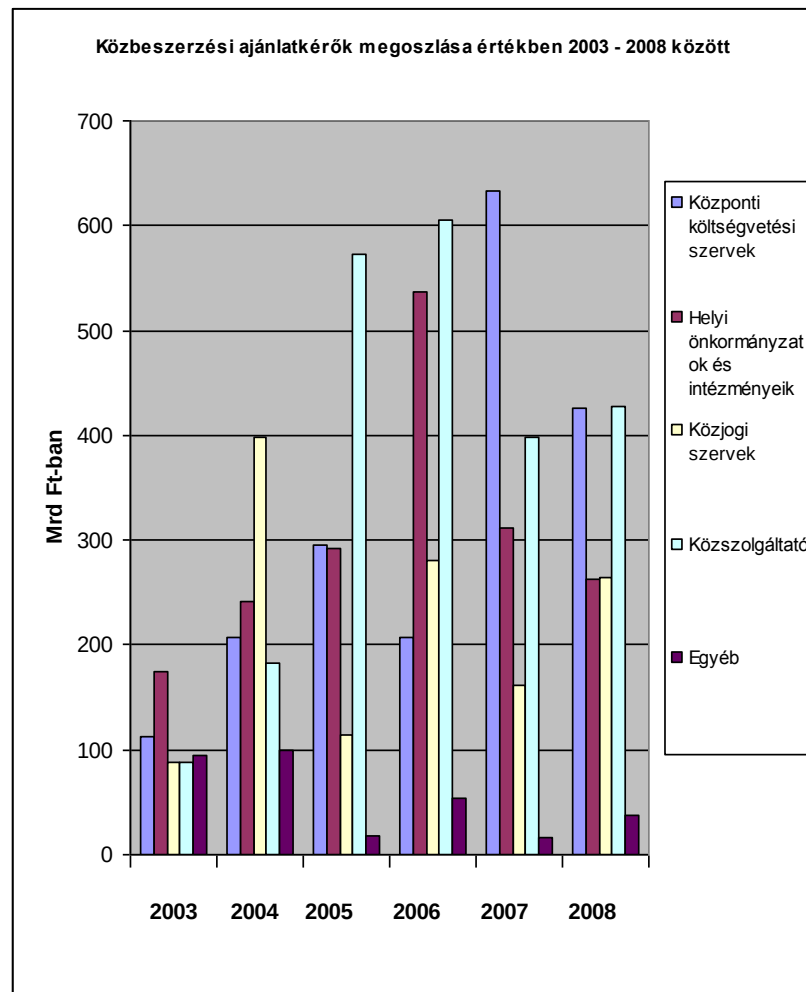
Kiemelkedő még a központi költségvetési szervek részvétele a közbeszerzési eljárásokban, az eljárások száma, illetve értéke szerint is követik az Önkormányzatokat.

6. számú táblázat: Közbeszerzési ajánlatkérők értékbeli megoszlása 2003 – 2008 között

Évek	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Központi költségvetési szervek	113,3	206,9	294,9	207,7	632,7	425,4
Helyi önkormányzatok és intézményeik	174,50	242,30	291,70	537	312,1	263,4
Közjogi szervek	87,6	398,8	114,8	280,7	161	264,7
Közszolgáltató	88,6	182,2	572,3	605,8	398,6	427,1
Egyéb	94,3	99,5	17,6	54,6	16,9	37,3

Forrás: A Közbeszerzések Tanácsa által készített 2003-2008 évi Országgyűlési beszámoló jelentésekből

10. számú ábra: Közbeszerzési ajánlatkérők értékbeli megoszlása 2003 – 2008 között



Forrás: A Közbeszerzések Tanácsa Országgyűlési beszámoló jelentés 2003-2008

saját készítés

Az eljárások értékét figyelembe véve elmondható, hogy a 2006-os év volt a legkiemelkedőbb 537 Mrd Ft-al, 2007-ben 312,1 Mrd Ft, és 2008-ban kissé csökkent ez a tendencia, itt 263,4 Mrd Ft volt az eljárások értéke. Összességében azonban elmondható, hogy az Önkormányzatok és intézményeik kiemelt helyet foglalnak el a közbeszerzési eljárásokban.

Az anomáliák kialakulása az oktatási intézményeknél is megjelent, sőt annak egy speciális esteként tartható számon. A közoktatás elektronikusan vezényelt folyamat, a Fővárosi Önkormányzat alá tartozó Oktatási Intézmények adatszolgáltatásait elektronikus úton továbbítják. A közbeszerzési eljárásokat még a hagyományos módon az elektronikus út megkerülésével, papír alapon folytatják le. Az intézmények rendelkeznek

közbeszerzési szabályzattal, ám a jogforrásokból adódó hiányosságok itt éppúgy kiküszöbölhetetlenek, mint a vállalkozói szférában.

A közoktatásban már megjelent ugyan a Folyamatba épített ellenőrzés, de a közbeszerzési eljárás folyamata ebbe még nem szerepel, hiányzik az elszámoltathatóság és a felelősségre vonás. Az iskolákban nem fordulnak elő rendszeresen közbeszerzési eljárások, ezért eddig a FEUVE kidolgozására nem kerülhetett sor.

Alapvetően az anomáliák kialakulásának okai közé sorolandó a menedzsment szemlélet hiánya, a közoktatás vezetésében részt vevők menedzsment szemléletének hiánya, mely meggátolja a hatékony döntéshozatalt. Ehhez szorosan kapcsolódik az iskolaigazgatók továbbképzése és fejlesztése ez irányban is, mely hatékonyságát tekintve 95%-ban vezetés és szervezetfejlesztés.

Az érintettek befolyása, befolyásolása,- minden oktatási intézmény mesélni tudna a helyi befolyásolásról, miután ezek „kis” ügyek, ezért belső, titkosított ügyek is maradnak. Az intézmények belső morálját ezek éppúgy rombolják, mint a nagy volumenű ügyletek.

A teljesség igénye nélkül két esetet említek meg dolgozatomban, az oktatást is érintő közbeszerzési anomáliák közül!

Elbukott a digitálistábla-közbeszerzés

„Dupla áron szállított volna az IBM és a HP digitális táblákat, emiatt eredménytelen a 23 milliárd forintos közbeszerzés. Az NFÜ új eljárást ír ki. Az iskolai digitális táblák közbeszerzésére augusztusban kiírt pályázatra két ajánlat érkezett: az IBM vezette konzorcium és a HP Magyarország által szervezett cégcsoport szállt be a 23 milliárd forintos tenderbe. Az ajánlatokat viszont érvénytelennek találta a Nemzeti Fejlesztési Ügynökség, ezért a több tízmilliárdos közbeszerzés eredménytelen. A HP túl drága volt, az IBM pedig necces cégekkel karöltve pályázott. (Az IBM konzorciumában részt vett a Synergon és az Albacomp is, a GVH által ellenük korábban lefolytatott kartell-eljárás viszont kizáró ok volt.) Október végén ez első körben mintegy negyvenmilliárd forintos ajánlatot tettek a szállítók, szemben a rendelkezésre álló 23 milliárd forintos kerettel. Már akkor felmerült a közbeszerzés leállítása, ugyanakkor a keret növelésére nem volt hajlandó NFÜ. Az ajánlatok bőven a pici árak felett voltak, miután az ajánlattevők a magyar pénzügyi helyzet instabilitásával számolva októberben 400 forintos euró árfolyamot prognosztizáltak 2009-re, és így is árazták az ajánlatukat. További drágító tényező volt, hogy a hitelszűke miatt a féléves finanszírozást is így árazták a cégek. A pénzügyi helyzet normalizálódásával azután tavaly decemberben az IBM 19 milliárdra hozta le az árat, a HP 28milliárdforintra mérsékelte. Ezzel egy közepkategóriás laptop ára hároméves

garanciával, telepítéssel 115 ezer forintba jött volna ki operációs rendszerekkel együtt. A felső kategóriás digitális tábla darabja pedig 360 ezer forintba került volna.” (PAPP ZS., 2009)

A TÁMOP programok 2009 szeptemberében kezdődtek, és a pályázók kötelezettséget vállaltak az órák 20%-áig e-tananyagok használatára. Eszköz nélkül hogyan lehetséges ez? Teszik fel e- kérdést sokan azok, akiknek használniuk kell az eszközt.

A digitálístábla alkalmazásával többlet értéket lehetne adni a tanórához, s erre „jó gyakorlattal” élnek. A fenti vitaindító cikkből is kiderül, hogy a beszerzett interaktív tábla dupla árba, azaz 360.000,- Ft/db árba került volna?

Az általam előzőleg felsorolt közbeszerzési anomália típusok közül ez a közbeszerzési eljárás a 2-es csoportba, a becsült érték helytelenül lett megállapítva, és a 3-as csoportba is besorolható, amely a verseny tisztaságát és az alapelvek sérelmét jelenti.

Visszaulva az 1. számú, IRSSP modell ábráján felsorolt közbeszerzési folyamatot körülölelő makro-mikro környezeti elemekre ez az anomália típus több tényezőhöz is csatlakoztatható. Elsősorban a beszerzési és értékesítési piaci tényezők problémáihoz köthető, másodsorban pedig az elszámoltathatóság, az érintettek befolyásolása (korrupció gyanús) tényezők közé is sorolandó.

A közbeszerzési eljárást érvénytelenné minősítette az NFÜ, és ismét kiírta a pályázatot, mivel 2 ajánlat érkezett a kiírásra. Ez a projekt már két éve húzódik, a rendelkezésre álló forrás már több mint 10%-ot veszített az értékéből, tehát ennyivel kevesebért lehet interaktív táblákat vásárolni.

Ez az összeg (2,5 Mrd Ft) Uniós pályázati pénzből származik, mely kötött felhasználású, és még mindig nem került lezárásra. Az ismételt kiírás után az egyedülként számításba jöhető HP nem adott be árajánlatot. Amennyiben az iskoláknak maguknak kell beszerezniük az oktatásinformatikai eszközöket a szabadpiacról, akkor az újabb pályázati kiírást jelent és újabb időtényezőt. Mire az egész procedura lezajlik az eszköz már elavult lesz a piacon. A közbeszerzési eljárások hosszadalmas lebonyolításának az a veszélye, hogy mire az eszköz használatba kerül, addigra már lesznek újabb és többebb tudó termékek. Így már a megszerzett eszköz nem azt az értéket fogja képviselni, mint egy vagy két évvel korábban.

Az alábbi részlet Aba Nagyközség Képviselő-testülete 2008. január 29-i rendkívüli ülésén megtartott jegyzőkönyvéből idézve:

„Napirendi pontok:

1.) „Az Aba Sámuel Általános Iskola bővítése és a Sárvíz Művészeti Alapiskola kialakítása” – nemzeti nyílt közbeszerzési eljárás ajánlattételi felhívásának, ajánlati dokumentációjának jóváhagyása

Kossa Lajos polgármester:

A képviselő-testület 2007. november 12-én fogadta el a Norvég Alaptól nyert támogatásból megvalósuló iskolabővítés közbeszerzési eljárását. A képviselő-testület három közbeszerzési eljárás megindítását határozta el: az építésre, eszközbeszerzésre és a projektmenedzsment kiválasztására vonatkozóan. Az eszközbeszerzésre és a projektmenedzsmentre vonatkozó közbeszerzési eljárásaink azóta le is zárultak. A Bíráló Bizottság javaslata alapján a nyertes ajánlattevő cégeket kiválasztottuk, az erről szóló tájékoztatót képviselőtársaim előterjesztésben megkapták. *Az építésre vonatkozó közbeszerzési eljárásnál sajnos komoly probléma merült fel. A közbeszerzés meghirdetése után de szerencsére a konzultáció napján derült fény arra, hogy a közbeszerzési kiírásban szereplő tervezői dokumentáció nincs összhangban, a pályázati anyagban szereplő dokumentációval. A félreértés a következőkből adódott. Az új iskola esetében a norvég alap pályázatban szerepel a tetőtér-beépítés második ütemének befejezése, illetve az iskola bővítése északi irányba. Az engedélyes tervünk, amely a pályázati anyag mellékletét is képezte, tartalmazza emellett még a jelenlegi épület teljes rekonstrukcióját (hőszigetelését, nyílászáró cseréjét, fűtőkorszerűsítést, a villamos hálózat felújítását, padozat cseréjét). A közbeszerzési eljárásba a teljes engedélyezési dokumentáció került be, tehát a közbeszerzési eljárás tárgyát képezte a jelenlegi iskolaépület felújítása is, míg a norvég alapos pályázatban ez nem szerepelt. Emiatt a közbeszerzési eljárást le kellett zárni és újat kell kiírni.* Az ajánlati felhívás az előterjesztésben szerepel, kérem a képviselő-testületet, hogy hagyja jóvá. A művészeti alapiskola kialakításának része a két régi iskolaépület felújítása is. Volt egy régi felújítási tervünk a két iskolaépületre, amelyből több olyan munkafázis is bekerült a kiírásba, amelyeket már megyei illetve regionális fejlesztési forrásból megvalósítottunk. Ez is indokolta azt, hogy ezt a közbeszerzési eljárást lezárjuk. A dokumentáció, műszaki tartalom pontosítása megtörtént, így most már egy olyan anyag áll rendelkezésünkre, amely eredményes közbeszerzési eljárás lefolytatásához is megfelelő. Képviselőtársaim kézhez kapták az új ütemezést, amelynek megfelelően május 5-én kerülhet sor a szerződéskötésre. Úgy próbáltuk ütemezni a beruházást, hogy az

iskolakezdést mind az általános iskola, mind a középiskola tekintetében zavartalanul tudjuk bonyolítani. Éppen ezért a két régi iskolaépület felújításának illetve az új iskolánál a tetőtér-beépítés második ütemének határideje augusztus 31., a további munkarészek pedig év végi határidővel szerepelnek a közbeszerzési kiírásban. Műszaki szakemberekkel egyeztetve, ez az ütem kivitelezők részéről is tartható.” (ABA, 2009)

Ebben az esetben az ajánlatkérő részéről történt a hiba, mivel nem jól készítették el a dokumentációt, és a műszaki tartalom kiírását. A pályázati kiírásban egyértelműen szerepelt, hogy mi tartozik a pályázati anyagba. Itt még időben kiderült a hiba, de a pályázati kiírást ismételni kellett.

Az anomália típusok közül az 5/a kategóriába sorolandó, a műszaki leírás és dokumentáció vonatkozásában történt hiba.

Hivatkozással az 1. számú IRSPF modell mentén felsorolt közbeszerzési folyamatot körülölelő makro-mikro környezeti elemekre ez az anomália típus a szabályozási tényezők problémái közé sorolandó.

3. ANYAG ÉS MÓDSZER

3.1. INTÉZMÉNYI KÖZBESZERZÉS SZÖVEGES DOKUMENTUMOK ALAPJÁN

3.1.1. A KUTATÁS TERÜLETE

Munkahelyem a Fővárosi Önkormányzat fennhatósága alá tartozó Köznevelési Intézmény – melynek következtében kötelezett Közbeszerzési eljárás lefolytatására a közbeszerzésekről szóló 2003. évi CXXIX. Törvény alapján.

- Az Intézménynél Közbeszerzési eljárás lefolytatására általában termék – árubeszerzés, szolgáltatás igénybevételekor, illetve építési-beruházás esetén kerül sor, ha a beszerzés és szolgáltatás ellenértékének összege eléri a mindenkori Költségvetési Törvényben meghatározott értékhatárokat.

Iskolánkban a 2008-as évben sikerült egy nagyobb összeget pályázat útján elnyerni, melyből a fenti Törvényrendeletet betartva, megtörtént a közbeszerzési eljárás kiírása: egy darab két-manuális gyakorló orgona megépítésére és beszerzésére.

A Közbeszerzési eljárás folyamata 3db árajánlat bekérésével indult.

A feladatban használt adatok valóságok, az alkalmazott módszertan jobb megértése érdekében azonban kibővítettem az ajánlatadói kört további három db árajánlattal, melyeket valós adatokkal töltöttem fel.

Szakdolgozatom hipotézise volt, hogy a közbeszerzési eljárások során a hat ajánlatadó közül kiválasztott árban a legolcsóbb ajánlat megfelelő, de nem a legmegfelelőbb, ezért a legjobb ár/érték-arány meghatározását a hasonlóságelemzés módszerével vezettem be.

A Közbeszerzési eljárás lefolytatása során az ellentmondások feltérképezésére, megnéztem, hogy egy folyamatban a beszerzendő hangszer mely tulajdonságai meghatározóbbak a kifizetett ellenérték tekintetében. Ehhez a legmegfelelőbb módszernek a hasonlóság elemzés bizonyult. A 6 db árajánlatadó tekintetében azt vizsgáltam meg, hogy a különböző tulajdonságok milyen szerepet játszanak a kifizetett ellenérték nagyságában. A feldolgozott valós helyzet célja a jelenlegi rendszer ellentmondásainak feltárására, és ezek alapján egy jobb, jövőbeni döntés-előkészítési gyakorlat megalapozására irányult.

A Közbeszerzési eljárások során az árajánlatkérőnek mérlegelnie kell a különböző tulajdonságok fontosságát, és ennek segítségével a lehető legobjektívebben kell eldönteni azt, hogy melyik árajánlatadó preferálható a másikkal szemben.

A feladatban a 6db árajánlatadó, mint objektum szerepel hozzárendelve a 12 db (ármeghatározó) attribútumot, illetve a bruttó ajánlati árat.

A közbeszerzési eljárás kiírásánál kizáró tényezőként szerepeltek a következő alkotó elemek: koplulák, szelláda, játék és regisztertraktúra, szekrény, szélellátás.

Az építendő orgona ezen részeinek a legjobb minőségben kellett elkészülniük, beépítve azokat az orgonába.

3.1.2. A KÖZBESZERZÉS SZEREPLŐINEK BEMUTATÁSA, AZ AJÁNLATKÉRŐI ILLETVE AZ AJÁNLATTEVŐI OLDALRÓL

A közbeszerzés **ajánlatkérője** Budapest Fővárosi Tanács VB. a Művelődési Minisztérium és a Budapest Főváros XV. Kerületi Tanács VB. ifj. Sapszon Ferenc Liszt-díjas karnagy tanulmányterve alapján, megalapított Kodály Zoltán Magyar Kórusiskola (KZMK).

Iskolánk 1988-ban kezdte meg működését tizenkét évfolyamos országos beiskolázású intézményként. A kodályi elvekre és hagyományokra épülő Kórusiskola a nyugat-európai katedrális kórusiskolák mintájára alakult meg. Az első tíz év jellemzője: nehézségekkel és küzdelmekkel teli időszak volt, mivel akkor még nem működött Magyarországon alternatív nevelési rendszerű iskola. Nevelésének egészében fontos szerepet tölt be a zenei nevelés, melyet Kodály Zoltán nemzetnevelő elveire alapoz.

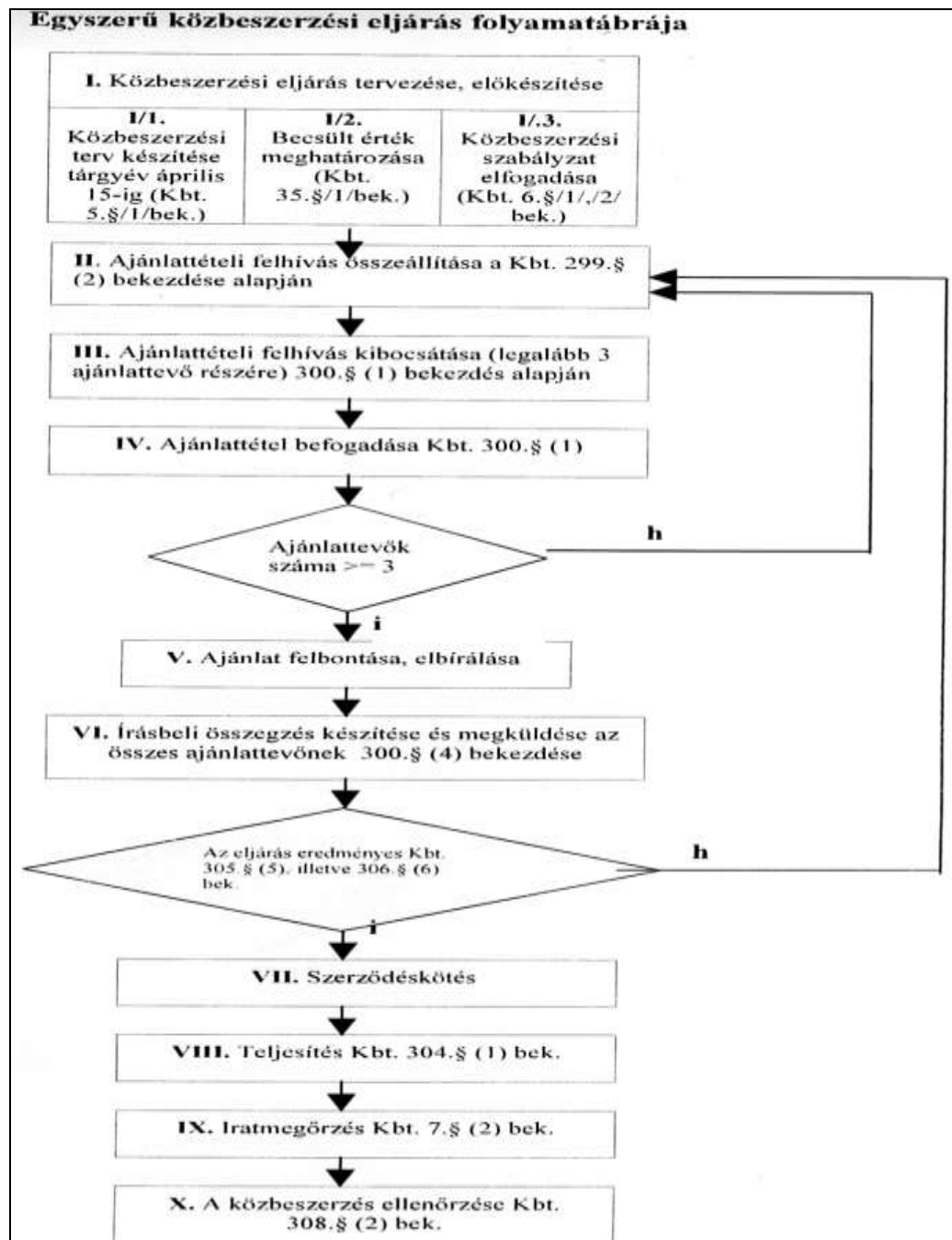
E gondolatok jegyében született a *tizenkét évfolyamos gyermekközpontú nevelőiskola* modellje, a katedrális kórusiskolák magyar testvére, Kodály nemzetnevelő koncepciójának megvalósítására, egy igényesebben nevelt magyar ifjúság szolgálatára. Az iskolának jelenleg három kórusa van: a számos nemzetközi díjjal elismert Cantate vegyeskar, a Iubilate leánykar, és a Laudate fiúkar.

Az iskola épülete jelenleg a Budapest I. ker. Toldy Ferenc u. 28-30. szám alatt található, mely a Fővárosi Önkormányzat tulajdonában áll. A 2009. október elsejei statisztikai adatok alapján tanulólétszáma: 292 fő, pedagógus és egyéb dolgozói létszáma összesen 76 fő. Az iskola szakágazati besorolása alapján Alapfokú művészetoktatás, Általános Iskolai oktatás, Gimnáziumi és Szakközépiskolai oktatás végzésére jogosult. (KZMK honlap, 2009)

Az iskola közbeszerzési eljárást akkor folytat le, ha nagyobb értékű hangszerbeszerzést, illetve építési-beruházási megvalósítást tervezett be, és azt április 15-ig bejelentette a Közbeszerzések Tanácsának.

Az alábbi folyamatábra általánosságban mutatja be az egyszerű közbeszerzési eljárás folyamatát. A közbeszerzési eljárásnak a legfontosabb pillanata, maga a kiválasztás, döntés a legmegfelelőbb ajánlatról. Az eljárás eredményessége esetén (Kbt. 305§(5), 306§ (6) bek.), ennek a részletezésére készítettem el a hasonlóságelemzést. Az iskola a lent látható folyamatábrának megfelelően járt el a közbeszerzés lefolytatása során. (EGYSZERŰ KÖZBESZERZÉS FOLYAMATÁBRÁJA, 2010)

11. számú ábra: Egyszerű közbeszerzési eljárás folyamatábrája



Forrás: (<http://www.korjegyzoseg.hu/letolt.php?id=423>)

A közbeszerzés másik szereplője - az **ajánlattevő** - a Pécsi Orgonaépítő Manufaktúra Kft, amely 1992-ben kezdte meg működését kisebb vállalkozásként. Mára már tekintélyes hírnévre tett szert úgy belföldön, mint külföldön egyaránt.

Tevékenységi körük az orgonaépítés és javítás karbantartás mellett, a régi darabok restaurálására is kiterjed. A Kft az Angster-orgonagyár hagyományait követve vezető szakembereit Magyarország mellett Ausztriában és Németországban is képzik. Dinamikusan fejlődő cég, mely Magyarország legnagyobb orgonaépítő vállalkozásává nőtte ki magát. A Kft - mint az egyetlen magyar cég - részt vesz a CRAFT európai kutatási programban. Ez a program a stuttgarti egyetem fizikai kutatóintézetében akusztikusok vezetésével, neves nyugati orgona építő cégek közreműködésével végez szélrendszer- és akusztikai kutatásokat. Minden hangszert egyedileg terveznek és kiviteleznek, mivel a hely akusztikai és építészeti sajátosságaihoz kell hogy illeszkedjék egy-egy elkészült darab. (PÉCSI, 2009)

3.1.3. A KÖZBESZERZÉSI FOLYAMAT LEÍRÁSA, DOKUMENTÁCIÓINAK BEMUTATÁSA, JOGI MEGFELELÉSE, EREDMÉNYESSÉGE

A közbeszerzési folyamat azután indult el, miután konkretizálva lett a beszerzés tárgya és értéke, illetve a források rendelkezésre álltak. A közbeszerzési eljárás egyszerű eljárásként indult, melynek lebonyolítását egy hivatalos közbeszerzési tanácsadó végezte a jogi megfelelésnek való eleget tétel miatt. Az eljárás lefolytatására, illetve az egy darab kétmanuális gyakorló orgona megépítésére kevesebb, mint három hónap állt rendelkezésre. Tanévkezdésre az orgonának a helyén kellett állnia, és a megfelelő hangterjedelemmel megszólalnia.

A közbeszerzési eljárás a KBT.124. §-ában foglaltak alapján **tárgyalásos eljárásként** lett meghirdetve hirdetmény közzétételével. Ez azt is jelentette, hogy az ajánlattevő ajánlattételi kötöttsége nem állt be az ajánlattételt követően azonnal, hiszen a tárgyalás során lehetőség van a beszerzési tárgy módosulására (kis mértékben) és egyben az ajánlat módosítására is.

A közbeszerzési értesítőben megjelent az egyszerű eljárás **ajánlattételi felhívása**. Ebben az egy darab kétmanuális gyakorlóorgona beszerzése és annak a részvételi feltételei: gazdasági és pénzügyi alkalmasság, műszaki illetve szakmai alkalmasság, és a bírálati szempontok. Itt a legalacsonyabb összegű ellenszolgáltatás, és az összességében legelőnyösebb ajánlat súlyozott résszpontjai alapján történt a kiválasztás. A kiegészítő

információk között szerepelt a hiánypótlás lehetősége, melyre korlátozott körben több alkalommal is lehetőséget kaptak az ajánlattevők.

A tárgyalás lefolytatásának menete arról szólt, hogy az ajánlatkérő – vagyis az iskola- együttesen tárgyal az ajánlattevőkkel két fordulóban. Az elsőben a szerződéses feltételekről, a másodikban az ellenszolgáltatás összegéről szólt a tárgyalás. A tárgyalások végén állt be az ajánlati kötöttség, mely azt követően 30 napig tartott. Az ajánlati kötöttség ideje alatt az ajánlattevő nem módosíthatta, vagy vonhatta vissza ajánlatát.

Ebben a részben voltak még összefoglalva az ajánlatkérő által előírt alapvető szabályok.

Ezek után elkészült a **dokumentáció** a „Kodály Zoltán Magyar Kórusiskola részére egy darab gyakorló orgona készítésére, leszállítására és beépítésére” tárgyú egyszerű közbeszerzési eljáráshoz a KBT. 299. § (1) bekezdés b) pontja alapján. A dokumentáció tartalmazta a szerződésstervezetet is KBT. 54.§. és az ajánlat részeként benyújtandó igazolások, nyilatkozatok jegyzékét, és minden egyebet, ami az eljárással kapcsolatos további hasznos információ lehet. A megalapozott ajánlattétel érdekében az iskola helyszíni szemlét és konzultációt is biztosított az ajánlatadók részére.

A dokumentációt és az ajánlattételi felhívást egy felkérő levél kíséretében három lehetséges ajánlatadónak is kiküldtük.

A dokumentáció 5 fejezetből állt, ezek a következők:

1. Ajánlattételi felhívás
2. Útmutatók az ajánlattevők részére
3. Közbeszerzési műszaki leírás
4. Szerződéses feltételek, ez elektronikus formában is meg lett küldve
5. Mellékletek, kitöltendő űrlapok, ez szintén meg lett küldve elektronikusan

A KBT. 57.§. alapján a törvény kétféle bírálati szempontot különböztet meg:

1. a legalacsonyabb összegű ellenszolgáltatást,
2. az összességében legelőnyösebb ajánlat kiválasztását

Iskolánkban az ajánlatok pontozása az alábbiak szerint történt:

7. számú táblázat: Ajánlatadók pontozása az iskolai közbeszerzési dokumentáció alapján

Részszerpont	Súlyszám
1. Az ellenszolgáltatás bruttó értéke Ft-ban	60
2. Az ajánlattevő által vállalt garancia ideje, amely minimum 5 év (évben)	30
3. Az ajánlatkérő által meghatározott teljesítési határidőhöz képest történő előteljesítés vállalása (napokban megadva)	10

Forrás: 2008. évi Közbeszerzési eljárás dokumentációjából

Az összességében legelőnyösebb ajánlat kiválasztásának bírálati szempontja esetén az ajánlatok részszerpontok szerinti tartalmi elemeinek értékelése során adható pontszám alsó és felső határa: minden részszerpont esetében 1-100 pont.

Az 1. részszerpont esetében a legalacsonyabb ellenszolgáltatás kapja a maximális 100 pontot, a többi ajánlat pontszáma relatív értékelési módszerrel, értékarányosítással történik, a dokumentációban megadott képlet felhasználásával.

3.1.4. AZ AJÁNLATOK ÖSSZEHASONLÍTÁSA

Az ajánlatok írásban, postai úton érkezettek az iskola címére, melyek aztán az ajánlattételi határidő lejártának időpontjában kerültek felbontásra. (KBT.79.§). A kiválasztás során azt vizsgálta az intézmény, hogy a beérkezett ajánlatok megfelelnek-e az ajánlati felhívásban és a dokumentációban, valamint a jogszabályokban meghatározott feltételeknek (KBT.81.§).

Az ajánlatok felbontásakor ismertette lett az ajánlatadók neve, címe, és azok a főbb számszerűsíthető adatok, melyek a bírálati szempont alapján értékelésre kerültek. Az ajánlatok felbontásáról és ismertetéséről jegyzőkönyv készült, melyet megküldtünk a három darab ajánlattevőnek. Az ajánlati felhívásban előírtaknak megfelelően lettek megítélve az ajánlattevők, akik három db ajánlatot küldtek be. A Pécsi Orgonaépítő és Manufaktúra Kft 10.903.200,- Ft-ról, a Varga Orgonaépítő Kft 11.640.000,- Ft-ról, és a Soproni Orgonaépítő Kft 11.347.200,- Ft-ról küldött be érvényes ajánlatot.

3.1.5. A KIVÁLASZTOTT AJÁNLATTEVŐ MELLETTI INDOKLÁS JOGOSULTSÁGI FELTÉTELEK ALAPJÁN

A Soproni Orgonaépítő Kft az idő rövidsége miatt nem vállalta az orgona megépítését, mivel időközben kiderült, hogy nincs annyi szabad kapacitása, hogy a kiírásnak megfelelően el tudná készíteni az orgonát.

Így maradt a másik két ajánlatadó, akik közül a Pécsi Orgonaépítő Kft lett a projekt megvalósítója egyrészt az ár miatt, másrészt a vállalt garanciális időpont miatt, mely minimum 5 évben lett meghatározva a pályázati kiírásban. Ők ezzel szemben 10 évet vállaltak a garanciális kötelezettség teljesítésére, és a határidőt is tartani tudták, oly módon, hogy már egy ugyanilyen típusú orgonát kezdtek el gyártani egy másik megrendelőnek. A másik megrendelő nem ragaszkodott az átadási határidő szorosságához, így az iskola kapta meg, a már félkészre gyártott orgonát. A kivitelező elmondása szerint ilyen rövid idő alatt nem lehet legyártani, leszállítani és beállítani egy ilyen hangszert. Ezért az árajánlatot adók inkább visszaléptek a megvalósítástól.

3.1.6. MENNYIBEN TEKINTHETŐ EREDMÉNYESNEK EZ A KÖZBESZERZÉS, KÜLÖNBÖZŐ SZEMPONTOKBÓL ÉRTÉKELVE

Az intézményben lefolytatott közbeszerzési eljárás eredményesnek mondható a következő szempontokat vizsgálva.

Az ajánlattételi felhívás megküldését követően, amely 2008. július 11-én kezdődött, a helyszíni szemle és konzultáció után, az ajánlatok beadása, felbontása, és a tárgyalás időpontja után megtörtént a szerződéskötés. Mindez időben és a törvényi előírásoknak megfelelően zajlott.

A dokumentációban leírtaknak megfelelően az ajánlatokat bizalmasan kezeltük, az ajánlattevők igazolták a pénzügyi-gazdasági alkalmasságukat.

A műszaki előírásoknak megfelelően, a dokumentációban felsorolt a nyertes ajánlattevőtől elvárt feladatok maradéktalanul teljesültek. Az orgonát a tervek alapján legyártották, majd a helyszínre történő szállítás után, a megfelelő helyre beállították és felszerelték. Elvégezték az első hangolást, megtörtént az orgona átadás-átvétele, így sikeresen lezárult az egyszerű közbeszerzési eljárás.

3.2. A KUTATÁS MÓDSZERTANA, HASONLÓSÁGELEMZÉS

3.2.1. A BIZONYÍTÁS MÓDSZERE, HASONLÓSÁGELEMZÉS RÉSZLETESEN BEMUTATVA

A hasonlóságelemzés definíciója: „a beszerzéseket legyen ez terméket, szolgáltatást vagy személyt érintő, ill. az adott probléma alternatív megoldásainak egymással való objektív (azaz szubjektív súlyozás és pontozás nélküli, célirányos) szembeállítás, mely témakört az eddigi hagyományok szerint erősen szubjektív kérdéskörnek ismerhettük meg (PITLIK L.,2008b).

Az ár/teljesítmény-elemzés a változatértékelésben központi szerepet játszik. Az ár/teljesítményviszony értékelése feltételezi, hogy létezik egy olyan objektum-attribútum mátrix (OAM), amelyben az egymással összevetendő ajánlatok leírásra kerültek. Az OAM ideális esetben egy, az összes elvileg létező ajánlatot tartalmazó halmaz KO- feltételek mentén létrejött szűrlete. A KO- feltételeket mindenkor a megrendelő adja meg, de ezek függetlenek a potenciális szűrletben maradtak ajánlatok/változatok gazdasági érdekszféráitól. Vagyis a KO- feltételek az adott ajánlattevő speciális igényeinek leképezését jelentik (vö. szakértői rendszer).

A hasonlóságelemzés jelentősége a gazdasági életben:

„A hasonlóságelemzés olyan valós, gazdaságilag releváns kérdésekre keres válaszokat, melyek bármely vállalkozás/intézmény napi és stratégiai döntései kapcsán napirendre kerülhetnek.” (PITLIK L., 2008a)

„A hasonlóságelemzés univerzális jellegű, így a magánélet számos szférájába is önkéntelenül behatol. A hasonlóságelemzés egy fajta gondolati tisztaság, a bizonyítás iránti igényesség megtestesítője: mint ilyen védelmet nyújt pl. a szakdolgozatokat (a közbeszédet és a demagógia melegágyát) is érintő, jelentős gyakoriságú és értékromboló tendenciák ellen, melyek az önkényes, megalapozatlan vélemény-nyilvánításban vélik kifejeződésre jutni a szólás- és gondolati szabadságot. A hasonlóságelemzés tehát több mint informatikai, módszertani kérdés: világnézeti alapvetés...” (PITLIK L., 2008a)

„Általános érvényűen kijelenthető: abszolút igazságok nincsenek, vagyis minden egyes értékítéletet illik az ismert tények sok-dimenziós tükörképeként értelmezni. A hasonlóságelemzésre alapozó érték-ítéletek elvárása felveti a közhasznú adatvagyonokhoz való technológiailag stabil hozzáférés hiányának kérdését, valamint rámutatnak az elemzők „adatmanipulációs” ismereteinek esetleges hatékonytalanságára.” (PITLIK L., 2008a)

„A hasonlóságelemzés nem más, mint esetek (előzmények és következményeik), ill. ezekből álló esetgyűjtemények alapján egy eddig soha nem tapasztalt (pl. éppen adott) előzmény-kombináció várható következményének levezetése összefüggések (modellek) alapján.” (PITLIK L., 2008a)

„Minden szakértői rendszer egyidejűleg egy hasonlóságelemzés is, hiszen a szakértői rendszer lehetséges bemeneti jelvariációi egyben az el- és felismert típushelyzeteket jelentik, melyhez már érdemes volt típusonként egységes következményeket rendelni. (Egy típuson belül jelentős numerikus eltérések is lehetnek a vizsgált tulajdonságok mentén.)” (PITLIK L., 2008a)

„A hasonlóságelemzés speciális esete az ár/teljesítmény viszony elemzése (általánosabb megfogalmazásban maga a benchmarking): az ár/teljesítmény viszony kapcsán megválaszolandó kérdés, ér-e annyit egy adott objektum (pl. áru, szolgáltatás, munkaerő) az adott tulajdonságai/kompetenciái alapján, mint amennyit kérnek érte? A teljesítményértékelés (benchmarking) szemléletű kérdésfelvetés: Mit kell másként csinálnom, hogy jobban hasonlítsak pl. a legjövödelmezőbb vállalkozásokhoz (vagyis hogy, én is egy nagyon jövödelmező vállalkozással rendelkezem)?” (PITLIK L., 2008a)

„A hasonlóságelemzés a tudásábrázolás legújabb tendenciáit is magába foglalja: megfigyelések alapján gombnyomásra kialakított összefüggések, ismét csak gombnyomásra online szakértői rendszerként felkínálhatók a világ bármely pontján hasonló jelenségekkel foglalkozók számára, akik nem birtokolják a megfigyelések adatait.” (PITLIK L., 2008a)

„A hasonlóságelemzés lehet teljesen objektív (vö. ellentmondások feltárása: pl. semmiben sem jobb, mégis drágább szolgáltatás), de kiegészíthető racionális (pl. fix felárak egy ár/teljesítmény viszony elemzésekor a számítógépek bővítése kapcsán), ill. szubjektív elemekkel is (milyen tulajdonság, milyen mértékben határozhatja meg egy másik tulajdonság alakulását a többihez képest).” (PITLIK L., 2008a)

„A hasonlóságelemzés abban különbözik a játékelméleti megfontolásoktól, hogy az utóbbi egy végtelen esetszámú játék kapcsán ígér potenciális „győzelmet” (veszteség minimalizálást), míg a hasonlóság elemzés itt és most igyekszik levezetni a következő logikus lépést.” „A hasonlóságelemzés keretében üzleti szimulációs modellek is építhetőek, melyek konkurens objektumok paraméterei alapján keresik a várható jövőt, s így képesek a versengő objektumok kölcsönhatásait leképezni, s végül emergens rendszereket szimulálni.” (PITLIK L., 2008a)

„Amit az online keresésről tudni érdemes: elemzésre alkalmas adatokhoz pl. online környezetben végzett keresgélessel lehet jutni...” (PITLIK L., 2008a)

„Amit a SOLVER-ről tudni érdemes: a hasonlóságelemzési feladat gyors és tetszőlegesen pontos megoldását támogató táblázatkalkulációs bővítmény...” (PITLIK L., 2008a)

3.2.2. A KIFEJTÉS MENETÉNEK ÉS LOGIKÁJÁNAK ISMERTETÉSE

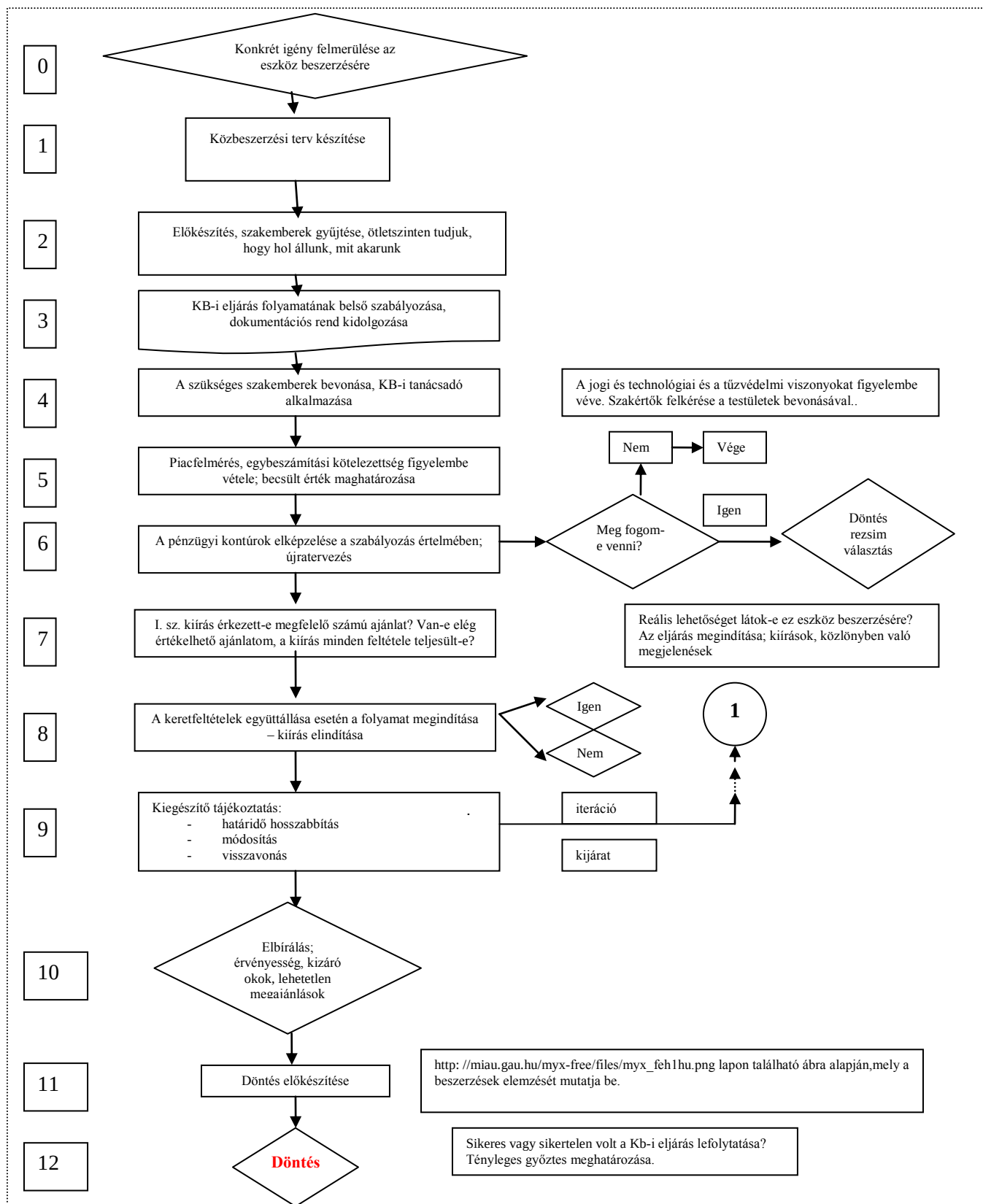
A saját megoldási módszerem azzal kezdődött, hogy táblázatba foglaltam a beérkezett ajánlatokat. Az objektumok és az attribútumok táblázatba foglalása után, (lásd: 3.3.3.) , elkészítettem a Meta adatbázist, majd ezt követte a Pivot kimutatás elkészítése. Az adattábla és az alapján rangsorolás készítése. Súlyozás 5-1-ig azok láthatóak a 8.1.1. és a 8.1.2. táblázatokban. Az 1 a legjobb értéket képviseli, az 5 a legrosszabbat.

A COCO táblázat elkészítése F-keres függvény segítségével, majd a Solver beállítása és futtatása következett. A számított ár és a valós ár közötti különbségek kiszámítása, és abból szorzatösszeg számítása. A fontosság kiszámítása Átlag függvény segítségével történt. Ezután az érzékenység számítása Szórás függvény segítségével, és végül a Lineáris megközelítés a COCO-Online segítségével történt. A COCO táblázat elkészítése és a SOLVER lefuttatása után kétféle eredmény született, alulértékelt és felülértékelt.

Részletes kifejtése a 4. Eredmények pontban található a 8.1.5.számú táblázat kimenő mátrix részlete alatt olvasható. A feladatot 2 lépcsőben lehetett megoldani, az első lépcsőben 6 objektum és 6 attribútum szerepelt, ezt tovább szűkítve a másodikban már csak 2 attribútum tartozott a 6 objektumhoz, amely alapján született meg a rangsor. Fontossági szempontból a hangterjedelem manuálon, és a manuálklaviatúra borítása volt a legfontosabb tényező.

3.3. AZ INTÉZMÉNYI KÖZBESZERZÉS FOLYAMATÁBRÁJA

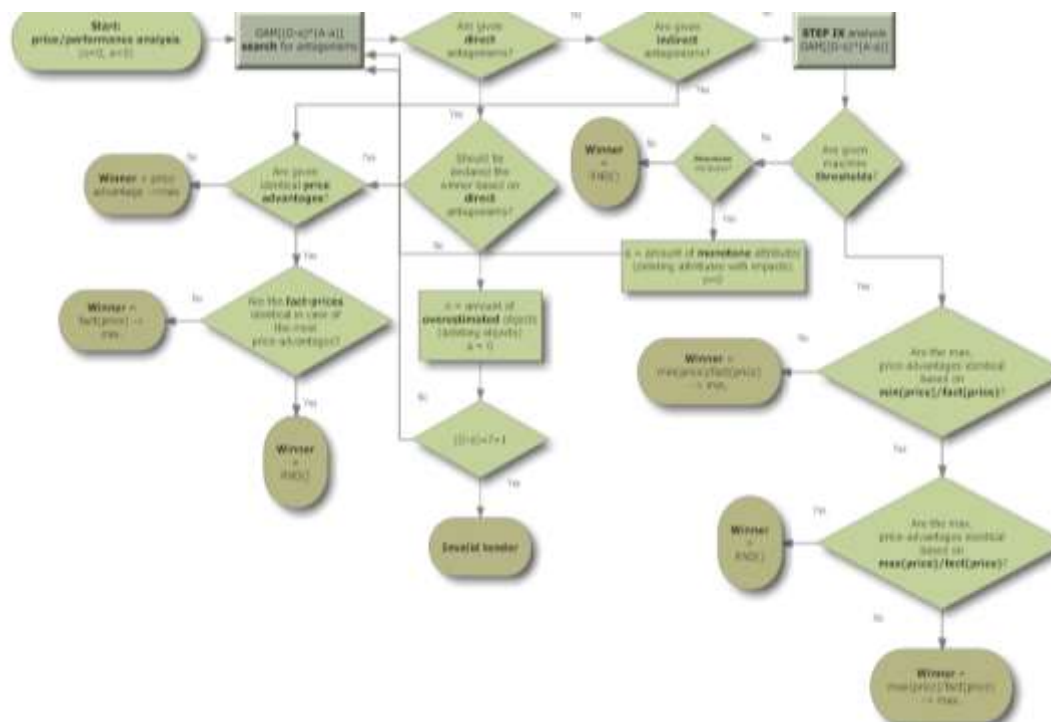
12. számú ábra: Az intézményi közbeszerzés folyamatábrája



Forrás: Folyamatábra elkészítése az iskola közbeszerzési pályázata alapján, saját készítés

3.3.2. A HASONLÓSÁGELEMZÉST MEGELŐZŐ DÖNTÉS ELŐKÉSZÍTÉS

13. számú ábra: A hasonlóságelemzést megelőző döntés előkészítés



Forrás: http://miau.gau.hu//myx-free/files/myx_fch1hu.pn

A fenti ábrán a hasonlóságelemzés folyamatábrája látható, mely a döntéssel és a megfelelő árajánlat kiválasztásával kezdődik el.

A döntés előkészítés, illetve a döntés a vezetői munka egyik leglényegesebb eleme. A döntés mindig a jövőre irányul, annak célirányos befolyásolására törekszik. Minden vezetői funkció gyakorlása során szükségessé válik a döntés, azaz a lehetséges megoldási módok (cselekvési változatok, alternatívák) közti választás.

Egy lehetséges definíció tehát, miszerint: a döntés **célirányos** emberi választás – adott körülményeket figyelembe véve – cselekvési változatok között.

Különbséget kell tennünk a vezetők objektív, illetve szubjektív célja között. Az előbbi **szubjektív** tudásra épít, amely képes a problémaszituáció elemeinek, a lehetséges cselekvési alternatívák és a célfüggvény-komponensek számának, tartalmának intuitív, heurisztikus meghatározására (szűkítésére). Az utóbbi alapja pedig az **objektív tudás**, amely, ezzel szemben a szubjektív tudás által feldolgozásra kijelölt objektum - attribútum - érték sorok alapján képessé teszi az embert a jövőben várható állapotváltozások irányának és mértékének többé-kevésbé pontos előrejelzésére.

A modellezéssel kapcsolatban általában kimondható a **céltalanság tétele**, mely szerint nem tudható előre, mely „ex-post” helyességű modell lesz a jövőbeli alkalmazásoknál a legjobb, illetőleg mennyi hiba kell, hogy egy modellben objektumonként megmaradjon.

3.3.3. ATTRIBÚTUMOK BEMUTATÁSA

Az attribútumok olyan megkülönböztető információk összességét jelentik, amelyek egyértelműen meghatározzák egy tárgy, személy vagy jelenség azonosságát.

A változatok beazonosítását követően olyan KO kritériumokat gyűjtöttünk össze, melyek minden változatra értelmezhetőek, és rangsort is fel lehet állítani a változatok között az adott kritériumra vonatkozóan. Objektumként a hat darab árajánlatot benyújtó vállalkozó lett feltüntetve, ők lettek az X-ek, az Y oszlop pedig a bruttó összegeket forintban tartalmazza.

Az általam feldolgozott közbeszerzési eljárásban az összehasonlítás alapját 12 attribútum, vagyis tulajdonság adja, melyek a következők:

1. Diszpozíció I.manual
2. Diszpozíció II.manual
3. Diszpozíció pedál
4. Koplulák
5. Hangterjedelem manuálon
6. Hangterjedelem pedálon
7. Manuálklaviatúra borítása
8. Játék és regiszter traktúra
9. Szélláda
10. Szekrény
11. Szélellátás
12. Befogadó méret maximum

A pontszámokat 5-től 1-ig adtam, mely fordított arányosságban azt jelenti, hogy az 5-ös a legrosszabb értéket jelöli, az 1-es pedig a legjobb értéket képviseli. A felsorolt attribútumok mindegyike 5-1-ig lett pontozva, mely a rangsor irányát is mutatja. Az azonos értékeket lépviselő tulajdonságok összevonásra kerültek, melynek eredményeképpen 5 tulajdonság maradt a végére, melyek értékelve lettek. 8.1.1. és 8.1.2. STEP 1. alatt látható

3.3.4. LÉPCSŐS FÜGGVÉNY ÉS COCO - MÁTRIX BEMUTATÁSA

A lépcsős függvény alapelve az attribútumonkénti lépcsős függvények egy tetszőleges ceteris paribus alakzat szabályelvű (HA, AKKOR), azaz szakaszokkal/fennsíkokkal való közelítését jelentik. Az Y-ra vetített szakaszhatárok szintkülönbségei vagy optimalizálható, vagy egyéb közelítő tulajdonságokkal határozhatók meg.

A lépcső azáltal nyer értelmet az elemzésben, hogy az összes attribútum lépcsőivel szemben elvárja, hogy az alacsonyabb rangsorszámhoz tartozó lépcsőfok értéke nem lehet kisebb, mint a nálánál gyengébb lépcsőfoké.

A mátrix rangsorolása a COCO módszer segítségével történt, mely kizárólag a KO kritériumoknak megfelelő változatokat elemzi. Ez pontosabban azt jelenti, hogy a soroló szempontok szerinti rangsor alapján veti össze a vizsgált változatokat. A COCO módszer inputja az objektum-attribútum mátrix. Mivel elsődleges célunk az, hogy egy objektívebb döntést hozzunk, ezért az egyes ajánlatokat elsőként attribútumonként rangsoroljuk.

A rangsorképzés irányultsági típusai a következők lehetnek, a teljesség igénye nélkül:

- Minél nagyobb annál jobb – egyenes arányosság
- Minél kisebb annál jobb – fordított arányosság
- Optimum típus – x növelése nem hat monoton növekedési logika szerint Y-ra

(PITLIK L., 2008b)

Az attribútumok felsorolásnál egyenként meghatároztam azok irányultságát. Az adott objektumhoz legjobban illeszkedő attribútum kapta az 1. rangszámot a legkevésbé illeszkedő pedig az 5. rangszámot.

A módszer előnye, hogy ha az általunk vizsgált változók többsége nem, vagy csak igen nehezen számszerűsíthető, a módszer segítségével az objektumokat egymáshoz lehet viszonyítani, így nincs szükség azok abszolút értékére.

Az ily módon elkészített (rangsorral ellátott) mátrix a 8.1.1. és a 8.1.2. sz. mellékletben látható.

Egy a közpénzekből gazdálkodó költségvetési szervnek, illetve döntéshozójának, minden beszerzés előtt bonyolult döntési problémákkal kell szembenéznie. A lehetőség szerint legolcsóbb, de ugyanakkor a legjobb, legmegbízhatóbb megoldást szeretné megtalálni (price/performance, azaz ár/teljesítmény arány optimuma).

A választ vagy az egyes ember, vagy egy objektív módszer adhatja. Ha az ember hozza meg a döntést, akkor elmondhatjuk, hogy a maga szempontjából minden szakértőnek igaza van, de összességében kinek is van igaza?

Tudjuk, hogy sok, nehezen vagy szinte sehogy sem számszerűsíthető, de relatíve jól értékelhető változót kell figyelembe vennünk, gyors és szakértői szinten megalapozott, a szubjektumot minimális szinten tartó döntésre van szükségünk, lévén közbeszerzési ajánlattevőkről szó.

„A COCO módszer célja: az OAM elemzésének automatizálása annak érdekében, hogy az elemzésre szánt idő minimális, a kijövő eredmény „hibátlan”, s ebből következően a maximálisan elvárható objektivitást biztosító legyen.” (PITLIK L., 2008b)

Természetesen a szubjektivitás teljes kizárása nem lehetséges, esetünkben az OAM összeállítása nem (de értékelése már igen) nélkülözi a szubjektív elemeket. A mátrix összeállításakor definiálásra kerültek az objektumok és az attribútumok.

A COCO módszer akkor alkalmazható, ha már rögzítettünk egy objektum attribútum mátrixot, és ebből a rangsor- mátrixot fel tudjuk állítani. Ki kell tudnunk szűrni a zavarokat, pl. hiányzó érték/attribútum, látszatkorreláció, és ezek után az eljárást meg kell tudnunk határozni, a futtatás típusát, lépcsőket konkretizálni stb.

A COCO módszer előnyei: Objektivitás növelése, költséghatékonyság, minimális az infrastruktúra szükséglete, egyszerűség, széleskörű felhasználhatóság stb.

A COCO módszer hátrányai: korlátozott méretű mátrixok engedélyezése a Solver esetén, szubjektív beavatkozási pontok (mátrix összeállítása, a futtatás típusának kiválasztása: vö. irányok optimalizálása)

4. EREDMÉNYEK

4.1. A HASONLÓSÁGELEMZÉS EREDMÉNYEINEK ISMERTETÉSE

Az elkészült bemenő objektum/attribútum mátrixon két lépcsőben, egy additív modellt adó online futtatást végeztem, amelynek ez a végső eredménye. A kimenő mátrix különbsége többszöri futtatásból kapott eredmény. Az eredmény jól értelmezhető differenciálást tett lehetővé, ám szignifikáns különbség nincs a kapott változatok között.

8. számú táblázat: *Kimenő mátrix részlete*

Objektumok (ajánlatadók)	Attribútum független változó I.	Attribútum független változó II.	Becsült érték Ft	Tényleges ajánlat Ft	Különbség Ft	Különbség %	Különbség %
COCO-matrix N°: org3b	X (A1)	X (A2)	Y(*) (A3)	Y	delta =Y-Y(*)	% (=delta/Y)	
Pécsi Orgonaépítő Kft	545160 0	552500 0	10976 600	10903 200	-73400	-0,67	-1%
Soproni Orgonaépítő KKT	545160 0	572200 0	11173 600	11347 200	173600	1,53	2%
Varga Orgonaépítő Kft	670500 0	552500 0	12230 000	11640 000	-590000	-5,07	-5%
Vági Orgonaépítő Kft	670500 0	552500 0	12230 000	12820 000	590000	4,6	5%
Aqiuncum Orgonagyár Kft	545160 0	552500 0	10976 600	11050 000	73400	0,66	1%
Ajakregál Bt	545160 0	572200 0	11173 600	11000 000	-173600	-1,58	-2%

Forrás: saját elemzés

A változatok ár/teljesítmény és tulajdonságok elemzése folyamán a háromféle lehetőség közül, (értékarányos, alulértékelt, és felülértékelt) kétféle eredmény született, alulértékelt és felülértékelt.

Ahogy az 8.1.5. sz. táblázatból is láthatjuk, a hat darab árajánlatot adó szállító közül a Varga Orgonaépítő Kft adta a legjobb árajánlatot, 590.000,- Ft-tal alulértékelt a saját tény árához képest. Ez százalékosan kifejezve -5% a többi árajánlathoz viszonyítva. Alulfizetett még Ajakregál Bt. -2%-al vagyis 173.600,- Ft-tal, és -1%-al a Pécsi Orgonaépítő Kft, aki valójában megépítette az orgonát. Nála az eredeti vételárhoz képest 73.400,- Ft alulértékelést hozott ki az elemzés, tehát 73.400,- Ft-tal kevesebért építette

meg az orgonát a Pécsi Orgonaépítő Kft-t! A hasonlóságelemzés kimutatta, hogy e tender győztese az ár/teljesítmény alapján a Varga Orgonaépítő Kft lett volna.

Felülértékelt a Soproni Orgonaépítő Kft. 2%-al, vagyis 173.600,- Ft-tal magasabb árajánlatot adott le önmagához képest. A valóságban 173.600,- Ft-tal kevesebbet is be tudta volna építeni az orgonát.

A Vági Orgonaépítő Kft is felülértékelt 5%-al. Forintban kifejezve 590.000,- Ft az az összeg amennyivel magasabb árajánlatot adott le, mint amennyit a hasonlóságelemzés szerint ér.

Szintén felülértékelt a rendszer Aqiuncum Orgonagyár Kft ajánlatát 1%-al, forintban kifejezve 73.400,- Ft-tal kevesebbet ér, mint a becsült érték.

A hasonlóságelemzés a figyelembe vett objektumok és attribútumok, valamint az ár tekintetében a Varga Orgonaépítő Kft-t jelölte meg optimális választásként a többi változathoz képest.

A hasonlóságelemzés kimenő adataként kapott COCO mátrixát a 8.1.5. táblázat tartalmazza.

4.2. A HASONLÓSÁGELEMZÉS EREDMÉNYÉNEK ÖSSZEVETÉSE AZ INTÉZMÉNYI KÖZBESZERZÉS EREDMÉNYÉVEL

Az intézményi közbeszerzés eredménye egyértelműen az árszemponitú elbírálás alapján született meg. Ennek megfelelően a három árajánlatadó vállalkozó közül a Pécsi Orgonaépítő Kft lett az orgona megépítője.

A hasonlóságelemzés elvégzését követően, a legjobb ár/érték arány alapján az összes tulajdonság figyelembevételével a Varga Orgonaépítő Kft lett a „győztes” Ez alapján az ő árajánlata 590.000,-Ft-tal alulértékelt a saját tény árához képest. Ténylegesen benyújtott ajánlata 11.640.000,- Ft volt, a becsléssel megállapított érték viszont 12.230.000,- Ft, így ez -5%-os alulértékelést jelent az ő esetében. A Pécsi Orgonaépítő Kft 10.903.200,-Ft-ért építette meg az orgonát leszállítással, hangolással és szavatossággal együtt. A hasonlóságelemzés elvégzését követően a becslés eredményeként 10.976.600,- Ft-ra jött ki az orgona értéke. Így elmondható, hogy az iskola 73.400,-Ft- tal kevesebbet kapta meg a gyakorlóorgonát saját tény árához képest. Ez százalékban kifejezve -1%-os alulértékelést jelent.

Lásd: 8.1.5.számú melléklet

5. KÖVETKEZTETÉSEK, JAVASLATOK

5.1. A HIPOTÉZIS ÉS A SAJÁT KUTATÁS EREDMÉNYÉNEK ÖSSZEVETÉSE

Szakdolgozatom megírásának hipotézise az volt, hogy a közbeszerzési eljárások során a hat ajánlatadó közül kiválasztott árban a legolcsóbb ajánlat megfelelő, de nem a legmegfelelőbb, ezért a legjobb ár/érték meghatározását a hasonlóságelemzés módszerével bizonyítom be. A hasonlóságelemzéssel sikerült kihozni a hat darab árajánlatot adó közül a „győztest”, ahogyan azt a 8.1.5. számú táblázatban is láthatjuk.

Ez alapján a legjobb ár/érték arányú árajánlatot a Varga Orgonaépítő Kft adta, mely azt jelenti, hogy a saját tény árához képest 590.000,- Ft-tal alulértékelt. Százalékosan kifejezve -5% a többi árajánlathoz viszonyítva.

Tehát a hipotézisemet alátámasztottam ezzel a ténnyel, a tender igazi győztese a Varga Orgonaépítő Kft lett volna!

5.2. A COCO MÓDSZER BEVÁLÁSA

A dolgozatom megírásakor már tanulmányaimból tudatában voltam annak, hogy mire képes a hasonlóságelemzés és azon belül a COCO módszer használata. Ezért a közbeszerzések alkalmazásakor felmerülő döntési problémák megoldására e módszert találtam a legalkalmasabbnak. A legmegfelelőbb árajánlat kiválasztására, mely tartalmát tekintve a legjobb ár/érték arányt tartalmazza. Nem lehet jobb módszert találni, mint a hasonlóságelemzés. Ez a megoldás a leggyorsabb az ajánlatok elbírálására, illetve a döntéshozók rendelkezésére álló variációkból a választásuk megalapozására. A COCO módszer a legjobb, mint a vizsgált probléma megoldásához a rendelkezésre álló információk alapján legjobban illeszkedő megoldás.

A konkrét közbeszerzési eljárás kapcsán először bemutattam a jelenlegi állapotot, majd felvázoltam az elérni kívánt és megvalósítandó célokat. Összeállítottam az OAM (objektum-attribútum) mátrixot, megfogalmaztam az alternatívákat, illetve rangsorba rendeztem őket. A kiinduló feltételeknek megfelelő objektumok kiválasztása után a már elkészült mátrixon a COCO módszerben részletesen leírt on-line additív futtatást végeztem, amely futtatás első lépcsője azt az eredményt hozta ki, hogy az összes ajánlatadó által benyújtott árajánlat annyit ér, mint a benne szereplő attribútumok értéke. Tehát az ár/érték egyenlő arányban szerepel az ajánlatokban. (8.1.3. Step 1. ábra)

5.3. JAVASLATAIM AZ ANOMÁLIÁK ELKERÜLÉSÉRE SZÖVEGES

DOKUMENTUMOK ALAPJÁN

Az oktatásban már meglévő minőségirányítás szempontjainál alkalmazandó indikátorokat oly módon lehetne kidolgozni, hogy minél inkább átláthatóbb legyen a közbeszerzési eljárás folyamata. Fontos, hogy az intézmény megfeleljen a jogszabályoknak, és a közbeszerzési eljárásokhoz kiírt feltételeknek. Nagyon lényeges szempont, hogy valóságghú képet tükrözzön az oktatási intézmény magáról, mert ha nem az már közbeszerzési anomália, melynek az a következménye, hogy értékes pályázati lehetőségektől és pénzekről eshet el, mely működését hátrányosan befolyásolhatja. A közbeszerzési eljárásnak éppen az lenne a feladata, hogy átlátható és szabályszerű legyen maga a beszerzés folyamata, mert ha nem akkor óhatatlanul kialakulnak a közbeszerzési anomáliák. Igaz, hogy ez által lassul a beszerzési folyamat, és mire lezajlik a közbeszerzési eljárás, talán már nem sorolható a megszerezni kívánt eszköz a legújabb fejlesztések közé. Azonban ezeknek a vizsgálatoknak mindig igyekszik az intézmény maximálisan megfelelni, és a legjobban teljesíteni. Apróbb részterületeken lehetnek csorbak, melyeket ki kell javítani, mert miután a Közbeszerzési Törvény hatálya alá érünk, akár az egyes támogatások visszavonásával is járhat, illetve kizáró ok is lehet egy-egy pályázati kiírásnál a jogszabályoknak való meg nem felelés.

Az anomáliák kivédésére az intézmények is kötelesek alkalmazni független közbeszerzési tanácsadót és ügyvédet, mely igencsak megnöveli a szűkös költségvetési keretet. Ám ez által biztosítva van a jogszerű lebonyolítás és az eljárás lefolytatásának tisztasága.

Magát a dolgot is az anomáliák kivédése céljából készítettem el, a hasonlóságelemzés segítségével, mely által kihozott eredmény összegzéseként az alábbi konkrét következtetéseket vontam le.

Egy gyorsan változó környezetben az oktatási intézményeknek is alkalmazkodniuk kell a piac diktálta versenyhez. Ezáltal minél nagyobb alkalmazkodó képességre és gyorsabb döntésre van szükségük. A szűkös anyagi forrásokkal ellátott iskolákban nagyon fontos a költségek, illetve az erőforrás igény minél alacsonyabb szinten tartása. Jól megalapozott szakértői döntéssel a legjobb ár/érték arányt képviselő eszköz megszerzésével, mellyel hatékonyabb lehet a segítségnyújtás a tananyag elsajátításához.

A COCO módszer alkalmazásával kiderült, hogy egy gyors döntésnek nem kell feltétlenül nélkülöznie a „jóságot”, azaz a szakértői tudást, a szükséges összes változó figyelembevételével.

Több változót úgy is tudunk vizsgálni, hogy közben a szubjektív mértékét a lehető legalacsonyabb szinten tartjuk.

Ha az általunk vizsgált változók többsége nem, vagy csak igen nehezen számszerűsíthető mivel a módszer segítségével az objektumokat egymáshoz lehet viszonyítani (nincs szükség azok abszolút értékére).

Összességében elmondható, hogy dolgozatomban elérte a célját, a módszert nem ismerő orgonaépítő mester, aki segítségemre volt az OAM mátrix összeállításában és a rangsor kialakításában egyetértett az elemzés által kihozott „nyertes” változattal, és ez nagy elismerést jelent.

6. ÖSSZEFOGLALÁS

A közbeszerzés a piaci verseny speciális terepe, melyben a közpénzek elköltése a figyelem középpontjában áll; a nyilvánosság érvényesülésének fontos elemeként. Az állandóan módosuló közbeszerzési törvény kiszámíthatatlan és instabil jogi környezetet teremt a közbeszerzési piac szereplői számára. *(BARTHA SZABÓ J., 2008)*

Az 1995. évi KBT. hatályba lépése óta a törvény módosításai általában a szigorítás irányába mutattak, melynek elválaszthatatlan következménye lett a meglehetősen szigorú és részletekbe menőig bonyolulttá vált jogszabály.

A közbeszerzési rendszer eredményessége és hatékonysága nem mérhető, nincs kialakítva e terület belső ellenőrzési rendszere sem a Központi, sem a helyi Önkormányzati szerveknél. *(BARTHA SZABÓ J., 2008)*

Ennek következménye a közbeszerzési anomáliák kialakulása és a Közbeszerzési Döntőbizottsághoz beérkező jogorvoslati kérelmek nagy száma: „2007-ben, 751 esetben fordultak a Közbeszerzési Döntőbizottsághoz jogorvoslat reményében. 260 esetben állapított meg jogsértést, ezen belül 130 esetben semmisítették meg pályázati döntéseket. A kiszabott bírság összege 350 millió forint volt. *(BARTHA SZABÓ J., 2008)*

Munkahelyem a Fővárosi Önkormányzat fennhatósága alatt működő Közoktatási Intézmény, ezért ott is kötelező a közbeszerzési eljárás lefolytatása, a közbeszerzésekről szóló 2003. évi CXXIX. Törvény alapján. Dolgozatom első részében rövid összefoglalást mutattam be a beszerzés és a közbeszerzés létrejöttéről, kialakulásáról, és annak célzatáról. Szóltam az alapelvekről, az ajánlatkérői és ajánlatadói oldalról, az értékhatárokról. A klasszikus és a közszolgáltatók eljárásrendjéről, a közbeszerzési eljárás lefolytatásáról, az elektronikus közbeszerzésről. Azután a minőségrendszer kialakításáról a közbeszerzési folyamatok során; az EU irányelvekről és szabályozókról, melyeket be kell tartani az eljárások folyamán. Milyen okok vezettek a közbeszerzési anomáliák kialakulásához, ajánlattevői és ajánlatkérői oldalon; javaslataim az anomáliák elkerülésére.

A dolgozatom második része az iskolánkban lefolytatott konkrét közbeszerzési eljárás bemutatása volt szöveges dokumentumok alapján, majd ennek az eljárásnak feldolgozása hasonlóságelemzés módszerével, és a kapott eredmények kiértékelése.

Dolgozatom célja: A kiválasztási folyamat objektívebb és automatizálhatóbb döntés-előkészítésének segítése az online hasonlóságelemzés módszerének segítségével. A dolgozatomban feldolgozott valós helyzet célja a jelenlegi rendszer ellentmondásainak feltárására, és ezek alapján egy jobb döntés meghozatalára irányult.

Szakdolgozatom hipotézise, az hogy a közbeszerzési eljárások során a három ajánlatadó közül kiválasztott árban a legolcsóbb ajánlat megfelelő, de nem a legmegfelelőbb, ezért a legjobb ár/érték meghatározását a hasonlóságelemzés módszerével bizonyítom be.

Eredmények: Az ajánlatok különböző tulajdonságait rangsorolva optimalizálás keretében levezethetők az ajánlatok egyensúlyi árai. Az egyensúlyi árak és a valós árak alapján az orgonabeszerzés lehet: alulfizetett, arányos, vagy túlfizetett. Az eredmények alapján 3db alulfizetett: Pécsi Orgonaépítő Kft, Varga Orgonaépítő Kft, Ajakregal Bt. és 3 db túlfizetett Vági Orgonaépítő Kft, a Soproni Orgonaépítő KKT és az Aqiuncum Orgonagyár Kft ajánlatunk van.

Alulértékeltek: Varga Orgonaépítő: – 5%-al, Ajakregal: – 2%-al, Pécsi Orgonaépítő: – 1%-al

Túlértékeltek: Vági Orgonaépítő: +5%-al, Soproni Orgonaépítő: + 2%-al, Aqiuncum Orgonagyár: + 1%-al.

A hasonlóságelemzés megmutatta, hogy a legjobb ár/minőség összevetése esetén, nem a tender valódi nyertese Pécsi Orgonaépítő Kft adta a legjobb árat, hanem a Varga Orgonaépítő Kft ajánlata volt a legjobb ár/érték arány.

Következtetésképpen levonható tanulság: az iskola 1%-al kevesebért építtette ugyan meg az orgonát, az adott és kifizetett árajánlathoz képest a hasonlóságelemzés alapján alulértékelt 73.400,- Ft-tal a közbeszerzési kiírás nyertese.

Következtetések és javaslatok: A dolgozatban bemutatott eljárás előnye: az átláthatóság javítása, az eljárások időigényének csökkentése, ennek feltétele a jogszabályi környezet egyszerűsítése és átláthatóbbá tétele. A közbeszerzési kultúránk fejlesztése, az elektronikus közbeszerzés fejlődésére és népszerűsítésére olyan „best practice” kialakítása, melyet követni tudnának a közbeszerzési piac szereplői.

A hirdetmény-ellenőrzés adatáramlásának meggyorsítása, mellyel csökkenteni lehetne a hirdetmények feladásának költségét, és növelve ez által a hazai közbeszerzési piac versenyképességét. A közbeszerzési eljárások hatékonyságának növelése az eljárások hosszának csökkentésével, az elektronikus út népszerűsítésével.

7. IRODALOMJEGYZÉK

KÖNYVEK, SZAKFOLYÓIRATI CIKKEK

1. BERÉNYI L. – DR. FRIBICZER G. (szerk.) (2004): *Közbeszerzés*. KJK Kerszöv. Budapest, 46-58. p
2. BOROS A. – JUHÁSZ P. – LANTOS O. – TÁTRAI T. (2009):
A közbeszerzés alapjai; Közbeszerzési, gazdasági és jogi alapismeretek közbeszerzési referensek részére. Complex Kiadó. Budapest, 2009. 50-80. p.
3. HUBAI Á. (2010): *Közérthető közbeszerzés*. DFT Hungária K., Bp., 2010. 35-85. p.
4. KALAKOTA – ROBINSON (2001): In.: Tátrai Tünde: *A közbeszerzés, mint sajátos beszerzési tevékenység, és fejlődési lehetőségei Magyarországon*. PHD. Értekezés. BCE, Bp., 2006. 27. p.
5. *Közbeszerzési levelek* (2004-2010) ISSN 1586-9776. Értesítő és Közlönykiadó Kft. Bp.
6. PITLIK L. (2008a): *Gazdasági üzleti informatika*, 2008. 101-104. p.
7. PITLIK L. (2002): *Hasonlóságelemzés, avagy a fejlettség mérésének csapdái*. MTA Jövő kutatási Bizottság: II. Nemzetközi Konferencia, 2002. Lillafüred
8. PITLIK L. (2004): Objektív objektum összehasonlítás és tőzsdei elemzések, avagy idősorok elemzése COCO-módszerrel. SZIE GTK GMI Gazdasági InformatikaTanszék MTA IX. Osztálya
9. PITLIK L. (2008b): *Online kommunikáció*. Jegyzet tervezet SZIE GTK BA KMT hallgatók részére 20-21. p.
10. TÁTRAI T.: (2006) *A közbeszerzés, mint sajátos beszerzési tevékenység és fejlődési lehetőségei Magyarországon*. PHD. értekezés. Bp., BCE, 2006. 293 p., 9-10. p.; 27. p.; 27-29. p.; 85-87. p.

7.2. BELSŐ KIADVÁNYOK

1. *Közbeszerzési szabályzat*. KZMK, Bp., 2008. 30 p.
2. *Közbeszerzési eljárás dokumentációja*. KZMK. Bp., 2008. 25 p.

7.3. JOGANYAGOK

7.3.1. TÖRVÉNYEK, RENDELETEK A KÖZBESZERZÉSRŐL

1. 2004. évi CXL. törvény a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól - Magyar Közlöny 2004/203 (XII. 28.)
2. 2003. évi CXXIX. törvény a közbeszerzésekről - Magyar Közlöny 2003/157 (XII. 28.)
3. 1952. évi III. törvény a polgári perrendtartásról
4. 257/2007. (X. 4.) Kormányrendelet a közbeszerzési eljárásokban elektronikusan gyakorolható eljárási cselekmények szabályairól, valamint az elektronikus árlejtés alkalmazásáról - Magyar Közlöny 2007/132 (X. 4.)
5. 168/2004. (V. 25.) Korm.rendelet a központosított közbeszerzési rendszerről, valamint a központi beszerző szervezet feladat- és hatásköréről - Magyar Közlöny 2004/70 (V. 25.)
6. 162/2004. (V. 21.) Korm.rendelet az építési beruházások közbeszerzésekkel kapcsolatos részletes szabályairól - Magyar Közlöny 2004/69 (V. 21.)
7. 137/2004. (IV. 29.) Korm.rendelet a tervpályázati eljárások részletes szabályairól - Magyar Közlöny 2004/59 (IV. 29.)
8. 130/2004. (IV. 29.) Korm.rendelet a gyógyszerek és gyógyászati segédeszközök közbeszerzésének részletes és sajátos szabályairól - Magyar Közlöny 2004/59 (IV. 29.)
9. 34/2004. (III. 12.) Korm.rendelet a közbeszerzési és tervpályázati hirdetmények megküldésének és közzétételének részletes szabályairól, a hirdetmények ellenőrzésének rendjéről és díjáról, valamint a Közbeszerzési Értesítőben történő közzététel rendjéről és díjáról - Magyar Közlöny 2004/29 (III. 12.)
10. 8001/2007. (MK. 102.) KüM-IRM együttes tájékoztató a Magyar Köztársaságnak és az Európai Közösségnek a közbeszerzések terén fennálló nemzetközi kötelezettségeiről - Magyar Közlöny 2007/102 (VII. 31.)

7.3.2. FONTOSABB ELEKTRONIKUS TÁJÉKOZÓDÁS ELÉRHETŐSÉGEI, INTERNETES HONLAPOK, ADATBÁZISOK

1. *Aktívtábla blog*: (2009-) <http://blog.aktivtabla.hu/> [Letöltve: 2009. 12.10.]
2. BARTHA SZABÓ J.: (2008): *Közbeszerzési anomáliák*. 2008. 10. 01.
<http://kdnf.hu/node/1733> [Letöltve: 2009. 12.10.]
3. *Commission staff working document*: (2005)
http://ec.europa.eu/internal_market/publicprocurement/docs/eprocurement/sec2005-959_en.pdf 23. p. [Letöltve: 2009. 12.10.]
4. DEÁK ZOLTÁN: (2008): *Elektronikus közbeszerzés/árlejtés a korrupció megváltója*. In.: Versenyképesség és korrupció. Electool, 8. p.
<http://versenykepesség.magyarorszagholnap.hu/images/DeakZoltan1119.pdf>
[Letöltve: 2009. 12.10.]
5. *Egyszerű közbeszerzés folyamatábrája*: (2009)
<http://www.korjegyzoseg.hu/letolt.php?id=42>
6. *Elektronikus közbeszerzés folyamatábrája EU közösségi szinten* (2008):
<http://magyar-kozbeszerzesi-tarsasag.cegnet.hu/2008/29/elektronikus-megoldasok-a-kozbeszerzesben> [Letöltve: 2009. 12.10.]
7. *EURÓPA: Az Európai Unió ügynökségei* (2010)
http://europa.eu/agencies/public_contracts/index_en.htm [Letöltve: 2010.02.01.]
8. *European Commission: The EU Single Market*: (2010)
http://ec.europa.eu/internal_market/publicprocurement/index_en.htm
[Letöltve: 2010.01.21.]
9. *European Commission: The EU Single Market*: (2010)
http://ec.europa.eu/internal_market/publicprocurement/key-docs_en.htm
[Letöltve: 2010.01.22.]
10. *Európa Bizottság. Európa Önökért. Vállalkozások. A közbeszerzés. Magyarország*: (2009)
http://ec.europa.eu/youreurope/business/profitting-from-eu-market/benefiting-from-public-contracts/hungary/index_hu.htm
[Letöltve: 2009.10.10.]
11. *EU-tanfolyam*. (2009): (<http://www.eutanfolyam.hu>) [Letöltve: 2009.10.10.]
12. *EUvonal - EU tájékoztató szolgálat* (2010):
http://www.euvonal.hu/index.php?op=mindennapok_vallalkozas&id=38

13. Figyelő-Net: *Tények és vélemények. Tenderi ütközetek.* (2009):
http://www.fn.hu/hetilap/20090901/tenderi_utkozetek/ [Letöltve: 2009.10.10.]
14. Hivatalos Közbeszerzési Tanácsadók Országos Szövetsége (2006): *A közbeszerzés elmélete és gyakorlata az Európai Unióban és Magyarországon.* Konferencia. Budapest, 2006. november 2-3. 32. ppt.
15. ITD Hungary Kft: *A közbeszerzési pályázatok típusai és a vonatkozó jogszabályok* (2009) http://www.e-kozbeszerzes.hu/index.php?lap=doc/doc&dok_id=45
[Letöltve: 2010.01.21.]
16. JEGYZŐKÖNYV ABA Nagyközség Képviselő-testülete 2009. szeptember 29. nyílt üléséről (2009): <http://www.aba.hu/index.php?module=news&action=getfile&fid=160573>
[Letöltve: 2009.10.10.]
17. Közbeszerzések Tanácsa: *Döntőbizottsági és bírósági határozatok* (2009)
<http://www.kozbeszerzes.hu/nid/KE01/lid/ertesito/pid/0/ertesitoProperties?objectID=friss&topPosition=1> [Letöltve: 2009.11.28.]
18. *A Közbeszerzések Tanácsa Országgyűlési beszámoló jelentéseiből* (2003-2008)
<http://www.kozbeszerzes.hu/nid/report;jsessionid=0ACA3AC52D92D9418A30F4288657BC23>
19. *Közbeszerzés az EU-ban* (2009):
<http://www.konszenzus.org/tanulmanyok/K%F6zbeszerz%E9s%20az%20EU.htm>
[Letöltve: 2009.11.28.]
20. *Közbeszerzés. Honlap* (2009): <http://www.kozbeszerzes.hu/nid/PPN201>
[Letöltve: 2009.11.28.]
21. *(Közbeszerzés. Százból tíz, ha tiszta* (2009):
http://www.nol.hu/gazdasag/20091114-szazbol__tiz_ha_tiszta [Letöltve: 2009.11.28.]
22. *Közbeszerzési tanulmányok* (2009):
<http://www.konszenzus.org/tanulmanyok/K%F6zbeszerz%E9s%20az%20EU.htm>
[Letöltve: 2009. 12.10.]
23. *Közbeszerzési törvény. 24. menet* (2009):
<http://www.origo.hu/uzletinegyed/magyargazdasag/20090125-kozbeszerzesi-torveny-a-24-menet.html> [Letöltve: 2009.11.28.]
24. *Közérthető közbeszerzés honlap* (2009):
http://www.e-kozbeszerzes.hu/index.php?lap=doc/doc&dok_id=45
[Letöltve: 2009.11.28.]
25. *KZMK honlap* (2009): <http://www.kzmk.sulinet.hu>

26. *Miért kerül többbe közbeszerezni?* (2009):
http://index.hu/velemenylolvir/2009/11/24/miert_kerul_tobbe_kozbeszerezni/
[Letöltve: 2010.01.21.]
27. *Mindennapok vállalkozásai* (2010):
http://www.euvonal.hu/index.php?op=mindennapok_vallalkozas&id=38
[Letöltve: 2010.01.21.]
28. *Magyar Internetes Agrár/Alkalmazott Informatika Újság (MIAÚ): (1998-*
ISSN 1419-1652. http://miau.gau.hu/myx-free/files/myx_fch1hu.png
[Letöltve: 2010.01.21.]
29. Magyar Közbeszerzési Társaság honlapja: (2005-) <http://magyar-kozbeszerzesi-tarsasag.cegnet.hu/2008/29/elektronikus-megoldasok-a-kozbeszerzesben>
30. Online könyvtár (2010): *A jogorvoslati eljárás tapasztalatai és a törvény módosításának várható következményei*
<http://www.enterpriseurope.hu/a-jogorvoslati-eljaras-tapasztalatai-es-a-torveny-modositasanak-varhato-kovetkezhmenyei> [Letöltve: 2010.03.28.]
31. PAPP Zsolt (2009): *Elbukott a digitális közbeszerzés.* Napi Online. 2009. 02. 06.
<http://www.napi.hu/default.asp?cCenter=article.asp&nID=395979>
32. PÉCSI (2009): *Pécsi orgonakészítő manufaktúra cégbemutatója.*
http://www.orgona.hu/cegbemutatas/cegbem_h.html
33. Simap (2009): *Információs rendszer az európai közbeszerzésekről*
http://simap.europa.eu/index_hu.html [Letöltve: 2009.12.11.]
34. Summaries of EU legislation: Public procurement (2010)
http://europa.eu/legislation_summaries/internal_market/businesses/public_procurement/index_en.htm [Letöltve: 2010.02.24.]
35. *Tenderi ütközetek* (2009): http://www.fn.hu/hetilap/20090901/tenderi_utkozetek/ 2009. 36. szám [Letöltve: 2009.10.10.]
36. TED – *Tenders electronic daily* Kiegészítés az EU Hivatalos lapjához. (2010)
<http://ted.europa.eu/TED/main/HomePage.do> [Letöltve: 2010.02.06.]
37. Transparency International Magyarország (2008): *Korrupció érzékelési index*
http://www.transparency.hu/korrupcio_erzekelesi_index_2008
[Letöltve: 2010.03.26.]

8. MELLÉKLETEK

8.1. HASONLÓSÁGELEMZÉSI TÁBLÁK

8.1.1. ORGONAPARAMÉTEREK I.

Az intézmények döntés előkészítését támogató elemzés, kiinduló OAM-t az alábbi ábra tartalmazza I. táblázat

Ajánlatadók	Diszpozíció I. manual	Diszpozíció II. manual	Diszpozíció pedál	Kopplálók	Hangterjedelem manuál on	Hangterjedelem pedál on	Manuál-klavíra túráborítása
Pécsi Orgonaépítő Kft	Principal 8' Gedackt 8' Flöte 4'	Gedackt 8' Salicional 8'	függesztett pedál	Ped+I, Ped+II, II+I	C-g''' 56 billentyű és hang	C-f' 30 billentyű és hang	műanyag és ébenfa
Soproni Orgonaépítő KKT	Bourdon 8', Principál 4', Flöte 2'	Gedackt 8' Rohrflöte 4'	függesztett pedál	Ped+I, Ped+II, II+I	C-g''' 56 billentyű és hang	C-f' 30 billentyű és hang	csont és ébenfa
Varga Orgonaépítő Kft	Principal 8' Gedackt 8' Octav 4'	Bourdon 8' Gamba 8'	Offenbass 8'	Ped+I, Ped+II, II+I	C-C''' 61 billentyű és hang	C-g' 32 billentyű és hang	műanyag és ébenfa
Vági Orgonaépítő Kft	Principal 8' Rohrflöte 8' Octav 4'	Gedackt 8' Flöte 4'	Subbass 16'	Ped+I, Ped+II, II+I	C-C''' 61 billentyű és hang	C-g' 32 billentyű és hang	szilvafa és juhar
Aqiuncum Orgonagyár	Principal 8' Bourdon 8' Octav 4'	Salicional 8' Viola 4'	függesztett pedál	Ped+I, Ped+II, II+I	C-g''' 56 billentyű és hang	C-f' 30 billentyű és hang	műanyag és ébenfa
Ajakregal Bt.	Bourdon 8' Principal 4' Quint 1 1/3'	Gedackt 8' Principal 2'	függesztett pedál	Ped+I, Ped+II, II+I	C-g''' 56 billentyű és hang	C-f' 30 billentyű és hang	csont és ébenfa

A közbeszerzési ajánlatok első elemzésének objektum-attribútum mátrixa,
Forrás: Saját elemzés.

Az Orgonaparaméterek I. táblázat folytatása

Játék és regisztertraktúra		Szélláda		Szekerény		Szélellátás		Befogadó méret max.		Bruttó összeg Ft-ban
mechanikus	1	mechanikus, csúszkaláda rendszerű	1	keretbetétes szerkezettel	1	Egyfázisú fűtőmotor	1	1600x650x2825mm	4	10 903 200
mechanikus	1	mechanikus, csúszkaláda rendszerű	1	keretbetétes szerkezettel	1	Egyfázisú fűtőmotor	1	1550x670x2825mm	2	11 347 200
mechanikus	1	mechanikus, csúszkaláda rendszerű	1	keretbetétes szerkezettel	1	Egyfázisú fűtőmotor	1	1650x850x2900mm	6	11 640 000
mechanikus	1	mechanikus, csúszkaláda rendszerű	1	keretbetétes szerkezettel	1	Egyfázisú fűtőmotor	1	1600x900x2900mm	5	12 820 000
mechanikus	1	mechanikus, csúszkaláda rendszerű	1	keretbetétes szerkezettel	1	Egyfázisú fűtőmotor	1	1600x600x2825mm	3	11 050 000
mechanikus	1	mechanikus, csúszkaláda rendszerű	1	keretbetétes szerkezettel	1	Egyfázisú fűtőmotor	1	1500x500x2700mm	1	11 000 000

8.1.2. ORGONAPARAMÉTEREK II.

Ajánlatadók	Diszpozíció I.manual/Diszpozíció II.manual	Diszpozíció pedál	Hangterjedelem manuálon	Hangterjedelem pedálon	Manuál- klaviatúra borítása	Befogadó méret max.	Bruttó összeg Ft-ban
Pécsi Orgonaépítő Kft	Principal 8' Gedackt 8' Flöte 4'	1 függesztett pedál	3 C-g''' 56 billentyű és hang	2 C-f' 30 billentyű és hang	2 műanyag és ébenfa	2 1600x650x2825mm	4 10 903 200
Soproni Orgonaépítő KKT	Bourdon 8' Principal 4' Flöte 2'	2 függesztett pedál	3 C-g''' 56 billentyű és hang	2 C-f' 30 billentyű és hang	2 csont és ébenfa	1 1550x670x2825mm	2 11 347 200
Varga Orgonaépítő Kft	Principal 8' Gedackt 8' Octav 4'	3 Offenbass 8'	2 C-C''' 61 billentyű és hang	1 C-g' 32 billentyű és hang	1 műanyag és ébenfa	2 1650x850x2900mm	6 11 640 000
Vági Orgonaépítő Kft	Principal 8' Rohrflöte 8' Octav 4'	4 Subbass 16'	1 C-C''' 61 billentyű és hang	1 C-g' 32 billentyű és hang	1 szilvafa és juhar	3 1600x900x2900mm	5 12 820 000
Aqiuncum Orgonagyár Kft	Principal 8' Bourdon 8' Octav 4'	5 függesztett pedál	3 C-g''' 56 billentyű és hang	2 C-f' 30 billentyű és hang	2 műanyag és ébenfa	2 1600x600x2825mm	3 11 050 000
Ajakregal Bt.	Bourdon 8' Principal 4' Quint 1 1/3'	6 függesztett pedál	3 C-g''' 56 billentyű és hang	2 C-f' 30 billentyű és hang	2 csont és ébenfa	1 1500x500x2700mm	1 11 000 000

A közbeszerzési ajánlatok második elemzésének objektum-attribútum mátrixa,

Forrás: Saját elemzés

Az azonos értékeket képviselő független változók (attribútumok) az első futtatás után összevonásra kerültek. Így a 12 tulajdonság, ami kritériumként szerepelt a közbeszerzési kiírásban, 6-ra egyszerűsödött.

8.1.3. STEP 1

Pécsi Orgonaépítő Kft	1	3	2	2	4	10 903 200
Soproni Orgonaépítő KKT	2	3	2	1	2	11 347 200
Varga Orgonaépítő Kft	3	2	1	2	6	11 640 000
Vági Orgonaépítő Kft	4	1	1	3	5	12 820 000
Aqluncum Orgonagyár Kft	5	3	2	2	3	11 050 000
Ajakregal Bt.	6	3	2	1	1	11 000 000

LINEAR approximation (additive)

Basic data of the job:	-
ID der Aufgabe:	org3
Objekte (Grundzeilen):	6
X-Attribute (Spalten):	5
Treppen:	6
Verschiebung	0
Beschreibung der Aufgabe	COCO-STD: demo

Rangsorszámok	Attribútumok, független változók	Attribútumok, független változók	Attribútumok, független változók	Attribútumok, független változók	Attribútumok, független változók	Adott árajánlat ellenértéke Ft
Rangzahlen für die Aufgabe N°= org3	X (A1)	X (A2)	X (A3)	X (A4)	X (A5)	Y (A6)
O(1)	1	3	2	2	4	10903200
O(2)	2	3	2	1	2	11347200
O(3)	3	2	1	2	6	11640000
O(4)	4	1	1	3	5	12820000
O(5)	5	3	2	2	3	11050000
O(6)	6	3	2	1	1	11000000
Treppen (durchschnittliche) für die Aufgabe N°= org3	X (A1)	X (A2)	X (A3)	X (A4)	X (A5)	
S1	$(347200+10903200)/(2)=5625200$	$(1916800+12770000)/(2)=7343400$	$(10556000+0)/(2)=5278000$	$(0+0)/(2)=0$	$(444000+11000000)/(2)=5722000$	
S2	$(347200+347200)/(2)=347200$	$(736800+11292800)/(2)=6014800$	$(10556000+0)/(2)=5278000$	$(0+0)/(2)=0$	$(444000+11000000)/(2)=5722000$	
S3	$(347200+347200)/(2)=347200$	$(0+0)/(2)=0$	$(0+0)/(2)=0$	$(0+0)/(2)=0$	$(146800+11000000)/(2)=5573400$	
S4	$(347200+50000)/(2)=198600$	$(0+0)/(2)=0$	$(0+0)/(2)=0$	$(0+0)/(2)=0$	$(0+0)/(2)=0$	
S5	$(347200+50000)/(2)=198600$	$(0+0)/(2)=0$	$(0+0)/(2)=0$	$(0+0)/(2)=0$	$(0+0)/(2)=0$	
S6	$(0+0)/(2)=0$	$(0+0)/(2)=0$	$(0+0)/(2)=0$	$(0+0)/(2)=0$	$(0+0)/(2)=0$	
Treppen (durchschnittliche) für die Aufgabe N°= org3	X (A1)	X (A2)	X (A3)	X (A4)	X (A5)	
S1	5625200	7343400	5278000	0	5722000	
S2	347200	6014800	5278000	0	5722000	
S3	347200	0	0	0	5573400	
S4	198600	0	0	0	0	
S5	198600	0	0	0	0	
S6	0	0	0	0	0	

Ajánlatadók	Attribútumok, független változók	Attribútumok, független változók	Attribútumok, független változók	Attribútumok, független változók	Attribútumok, független változók	Attribútumok, független változók	Adott áránlat ellenértéke	Futtatás eredménye	Eltérés %
COCO-matrix N°: org3	X (A1)	X (A2)	X (A3)	X (A4)	X (A5)	Y(*) (A6)	Y	delta =Y-Y(*)	% (=delta /Y)
O (1)	5625200	0	5278000	0	0	10903200	10903200	0	0
O(2)	347200	0	5278000	0	5722000	11347200	11347200	0	0
O(3)	347200	6014800	5278000	0	0	11640000	11640000	0	0
O(4)	198600	7343400	5278000	0	0	12820000	12820000	0	0
O(5)	198600	0	5278000	0	5573400	11050000	11050000	0	0
O(6)	0	0	5278000	0	5722000	11000000	11000000	0	0

A COCO által létrehozott, első elemzésének lépcsős szintek táblázata

Forrás: Saját elemzés

Az első lépcsős mátrix eredménye Y(*)-Y (delta) oszlopa azt mutatja meg, hogy, az összes ajánlatadó által benyújtott áránlat annyit ér, mint a benne szereplő attribútumok értéke. Tehát az ár/érték egyenlő arányban szerepel. Ennek okait a következő idézet magyarázza:

„Amennyiben egy COCO-alapadat- és –rangsormátrix esetében relatív sok attribútum áll rendelkezésre, relatíve kevés objektum esetén (pl. ingatlanok összehasonlítása), úgy a becsült (COCO) és a tényleges Y (pl. árak) nagy valószínűséggel azonosak lesznek, hiszen majd minden objektum rendelkezik olyan szélsőségesen jó rangsorszámokkal, melyre tetszőlegesen magas csereérték definiálható.” (PITLIK, 2004)

8.1.4. STEP 2

Pécsi Orgonaépítő Kft	2	2	10903200
Soproni Orgonaépítő Kft	2	1	11347200
Varga Orgonaépítő Kft	1	2	11640000
Vági Orgonaépítő Kft	1	3	12820000
Agiuncum Orgonagyár Kft	2	2	11050000
Ajakregal Bt.	2	1	11000000

LINEAR approximation (additive)

Basic data of the job:	-
ID der Aufgabe:	org3b
Objekte (Grundzeilen):	6
X-Attribute (Spalten):	2
Treppen:	6
Verschiebung	0
Beschreibung der Aufgabe	COCO-STD: demo

Rangzahlen für die Aufgabe N°= org3b	X (A1)	X (A2)	Y (A3)
O(1)	2	2	10903200
O(2)	2	1	11347200
O(3)	1	2	11640000
O(4)	1	3	12820000
O(5)	2	2	11050000
O(6)	2	1	11000000

Treppen (durchschnittliche) für die Aufgabe N°= org3b	X (A1)	X (A2)
S1	$(11640000+1770000)/(2)=6705000$	$(96800+11347200)/(2)=5722000$
S2	$(10903200+0)/(2)=5451600$	$(0+11050000)/(2)=5525000$
S3	$(0+0)/(2)=0$	$(0+11050000)/(2)=5525000$
S4	$(0+0)/(2)=0$	$(0+0)/(2)=0$
S5	$(0+0)/(2)=0$	$(0+0)/(2)=0$
S6	$(0+0)/(2)=0$	$(0+0)/(2)=0$

Treppen (durchschnittliche) für die Aufgabe N°= org3b	X (A1)	X (A2)
S1	6705000	5722000
S2	5451600	5525000
S3	0	5525000
S4	0	0
S5	0	0
S6	0	0

COCO- matrix N°: org3b	X (A1)	X (A2)	Y(*) (A3)	Y	delta =Y-Y(*)	% (=delta/ Y)	
O(1)	5451600	5525000	10976600	10903200	-73400	-0,67	-1%
O(2)	5451600	5722000	11173600	11347200	173600	1,53	2%
O(3)	6705000	5525000	12230000	11640000	-590000	-5,07	-5%
O(4)	6705000	5525000	12230000	12820000	590000	4,6	5%
O(5)	5451600	5525000	10976600	11050000	73400	0,66	1%
O(6)	5451600	5722000	11173600	11000000	-173600	-1,58	-2%

Pécsi Orgonaépítő Kft	2	2	10903200
Soproni Orgonaépítő KKT	2	1	11347200
Varga Orgonaépítő Kft	1	2	11640000
Vági Orgonaépítő Kft	1	3	12820000
Aqiuncum Orgonagyár Kft	2	2	11050000
Ajakregal Bt.	2	1	11000000

LINEAR approximation (additive)

Basic data of the job:	-
ID der Aufgabe:	org3b
Objekte (Grundzeilen):	6
X-Attribute (Spalten):	2
Treppen:	6
Verschiebung	0
Beschreibung der Aufgabe	COCO-STD: demo

Rangzahlen für die Aufgabe N°= org3b	X (A1)	X (A2)	Y (A3)
O(1)	2	2	10903200
O(2)	2	1	11347200
O(3)	1	2	11640000
O(4)	1	3	12820000
O(5)	2	2	11050000
O(6)	2	1	11000000

Treppen (durchschnittliche) für die Aufgabe N°= org3b	X (A1)	X (A2)
S1	$(11640000+1770000)/(2)=6705000$	$(96800+11347200)/(2)=5722000$
S2	$(10903200+0)/(2)=5451600$	$(0+11050000)/(2)=5525000$
S3	$(0+0)/(2)=0$	$(0+11050000)/(2)=5525000$
S4	$(0+0)/(2)=0$	$(0+0)/(2)=0$
S5	$(0+0)/(2)=0$	$(0+0)/(2)=0$
S6	$(0+0)/(2)=0$	$(0+0)/(2)=0$
Treppen (durchschnittliche) für die Aufgabe N°= org3b	X (A1)	X (A2)
S1	6705000	5722000
S2	5451600	5525000
S3	0	5525000
S4	0	0
S5	0	0
S6	0	0

*A COCO által létrehozott, első elemzésének lépcsős szintek táblázata,
Forrás: Saját elemzés.*

8.1.5. COCO-mátrix

Kimenő mátrix részlete

Objektumok (ajánlatadók)	Attribútum független változó I.	Attribútum független változó II.	Becsült érték	Tényleges ajánlati érték	Különbség Ft	Különbség százalék- ban	Különb- ség %- ban
COCO-matrix N°: org3b	X (A1)	X (A2)	Y(*) (A3)	Y	delta =Y-Y(*)	% (=delta/Y)	
Pécsi Orgonaépítő Kft	5451600	5525000	10976600	10903200	-73400	-0,67	-1%
Soproni Orgonaépítő KKT	5451600	5722000	11173600	11347200	173600	1,53	2%
Varga Orgonaépítő Kft	6705000	5525000	12230000	11640000	-590000	-5,07	-5%
Vági Orgonaépítő Kft	6705000	5525000	12230000	12820000	590000	4,6	5%
Aqiuncum Orgonagyár Kft	5451600	5525000	10976600	11050000	73400	0,66	1%
Ajakregal Bt	5451600	5722000	11173600	11000000	-173600	-1,58	-2%

Forrás: Saját készítés

Elemzését lásd: a 4.1. pont alatt, a 8. számú táblázatnál.

8.2. ELEMZÉSBEN SZEREPLŐ KÖZBESZERZÉSI ANOMÁLIÁK TELJES CIKK- ANYAGA

TENDERI ÜTKÖZETEK

A csepeli szennyvíztisztító és a 4-es metró után Brüsszel újabb hazai nagyberuházás közbeszerzési pályáztatását kifogásolja, így az M7-es autópálya már átadott szakasza valószínűleg elesik az uniós támogatás

Két projekt vizsgálatára kért fel független auditorokat a Nemzeti Fejlesztési Ügynökség (NFÜ) 2008 és 2009 fordulóján: az egyik a 4-es metró, a másik az M7-es autópálya Balatonkeresztúr és Nagykanizsa közötti szakaszának a dokumentációja volt. Mindkét beruházás esetében a szakértői csapat azt állapította meg, hogy közbeszerzési szabálytalanság miatt bizonyos támogatási igényeket visszadobhat az Európai Unió, ezért kedvezőbb, ha az érintett szerződési értékekre nem is kérünk támogatást. A vizsgálat 2009 elejére befejeződött, ám megállapításai akkor nem kaptak nyilvánosságot. Májusban jelent meg először a hír, hogy a 4-es metró kivitelezésére vonatkozó 54 közbeszerzési eljárás közül 11 uniós szempontból aggályos lehet, s emiatt eleshetünk 40–50 milliárd forinttól. Az M7-es autópályát azonban ekkor is mély hallgatás övezte.

Még egy júniusi kormányközleményben is ott szerepelt a Brüsszel által támogatandó nagyprojektek listáján.

TANULÓPÉNZ

Az uborkaszezonban, augusztusban állt ki a nyilvánosság elé Varjú László, a Nemzeti Fejlesztési és Gazdasági Minisztérium államtitkára, s közölte, hogy az M7-es autópályára kért uniós támogatást az M3-as megépítésére fogja felhasználni a kormány. A hivatalos indoklás az volt, hogy gazdasági szempontból fontosabbnak ítélték az M3-as Nyíregyháza és Vásárosnamény közötti szakaszának megépítését, mert ez biztosítja Szabolcs-Szatmár-Bereg megye településeinek nagytérségi kapcsolatát. Ám nem csak ilyen megfontolásokról lehetett szó. Ezt bizonyítja, hogy Varjú hozzátette: Magyarországnak meg kell találnia az optimális megoldást, amelyben az uniós forrásokat fel tudja használni. „Bizonyos esetekben fontosabb, hogy a kormány ne a saját igazát bizonygassa, hanem módosítson a korábbi elképzelésein.”

SZEMBETŰNŐ KÖZBESZERZÉSI ANOMÁLIÁK

- A nagyon is betű szerinti törvényértelmezések, ahelyett, hogy elsősorban az uniós elveket, így az átláthatóságot és a verseny érvényesülését tartanák szem előtt
- Indokolatlan formai előírások, amelyek miatt az egyébként versenyképes cégek is kiesnek
- Összefonódás, hirdetmény nélküli tárgyalásos eljárások
- A verseny ellenében ható diszkriminatív feltételek (az ajánlati felhívásban, a műszaki dokumentációban vagy a szerződéstervezetben szereplő feltétellel egy bizonyos pályázót hoznak kedvezményezett helyzetbe), testre szabott kiírás

A Figyelőt uniós szakértők arról tájékoztatták, hogy az M7-es és az M3-as cseréjének háttérében közbeszerzési szabálytalanság áll. Most már bizonyosra vehető, hiába küldtük ki Brüsszelbe az M7-es elszámolására vonatkozó igényünket, a bizottság a versenyelv sérülése miatt nagy valószínűséggel nem fogadja azt el. (Információnk szerint az esélyeink 95 százalékban elszálltak, a kormány azonban fontolgatja, hogy az Európai Bíróság elé viszi az ügyet.)

Pedig tanulhattunk volna a korábbi fiaskókból. A 2004–2006-os ciklusban megkezdett csepeli szennyvíztisztítónál ugyanerre a hibára figyelmeztették az országot. A beruházástól 40 millió euró támogatást vontak meg, mert nem nyílt közbeszerzési eljárás során választották ki a nyerteseket. „A 4-es metrónál is ez a hiba bukott ki. A három projekt támogatási igénye együttesen pedig már 100 milliárdos nagyságrendű, ennyi forog kockán” – fogalmazott forrásunk. Szalóki Flórián, a Közlekedési Operatív Program irányító hatóságának vezetője megerősítette, hogy vita van az M7-es finanszírozásáról. Úgy tudjuk, az NFÜ a kérdéses szakasz építése esetében időkényszerrel indokolta a meghívásos eljárást. Mintegy másfél évet takarítottak meg a beruházók, ám az EU-t még az sem hatotta meg, hogy az építkezés azért volt sürgős, mert a régi útvonalon sok súlyos baleset történt. Az erre a szakaszra szóló 35 milliárd forintos támogatási igényt most az M3-as építésére csoportosítják át. (Az M4-es ugyancsak eljárási szabálytalanság miatt esett ki a támogatott nagyprojektek közül, környezetvédelmi engedélyeztetési hiba miatt kellett kihúzni a listáról.)

MI LESZ A METRÓNÁL ELVESZTETT MILLIÁRDOKKAL?

Brüsszel közbeszerzési szabálytalanság miatt a várt 237 milliárd forint helyett „csupán” 181 milliárd forinttal finanszírozza a 4-es metró első szakaszát. A Nemzeti Fejlesztési Ügynökség a kifogásolt szerződések által érintett beruházásokra nem is igényelt közösségi támogatást, nehogy a későbbi auditnál az visszafizetési terhet rójon a magyar kormányra. Szalóki Flórián, a Közlekedési Operatív Program irányító hatóságának vezetője utalt arra, hogy a főváros és az állam között érvényben lévő szerződés alapján 21-79 arányban állják a költségeket, s erre a költségvetésben megvan a fedezet. Szerinte az, hogy a most kieső összeget a 4-es metró második szakasza vagy más közlekedésfejlesztési projekt kapja-e meg, attól függ, hogy a főváros mennyire meggyőzően tud érvelni a metró mellett, s azt milyen műszaki és egyéb dokumentációkkal támasztja alá. A kabinet eddig 23 nagyprojektet hagyott jóvá, amelyek összértéke meghaladja az 1156 milliárd forintot. Ezek közül 21 a brüsszeli döntéshozók elé is került, közülük 10 pedig (a listát lásd külön) már a támogató szavazatot is megkapta.

ALKUK A HÁTTÉRBEN

„Az uniós források lehívásánál valóban az egyik legnagyobb rizikó a közbeszerzési jogalkalmazási hibák elkövetése” – tájékoztatta lapunkat Dezső Attila, a Közbeszerzési Tanácsadók Országos Szövetségének elnöke. A nagyprojekteknél, így a 4-es metrónál, s korábban a csepeli szennyvíztisztítónál feltárt szabálytalanságok is arra figyelmeztetik a hazai jogalkalmazókat, hogy nem elég betű szerint betartani az egyébként EU-konform közbeszerzési törvényt. A jogalkalmazóknak érdemes tekintettel lenni arra, hogy más a vizsgálatok szemléletmódja Brüsszelben, mint gondoljuk.
(*TENDERI ÜTKÖZETEK, 2009*)

8.3. KÖTELEZŐ MELLÉKLETEK

8.3.1. NYILATKOZAT

Alulírott **Kiss Józsefné** a Szent István Egyetem Gazdaság- és Társadalomtudományi Kar **Gazdálkodás és Menedzsment** szak **Üzletviteli Menedzser** szakirány **BA/Levelező** tagozat végzős hallgatója nyilatkozom, hogy a

Közbeszerzési anomáliák

(Közbeszerzési anomáliák kivédése a közoktatásban, elhárításuk módszertana) címmel védésre benyújtott diplomadolgozat/szakdolgozat saját munkám eredménye, amelynek elkészítése során a felhasznált irodalmat a szerzői jogi szabályoknak megfelelően kezeltem.

Gödöllő, 2010. év április hó 30. nap

(a hallgató aláírása)

8.3.2. A SZAKDOLGOZAT RÖVID BEMUTATÁSA

A diplomaterv készítőjének neve: Kiss Józsefné

A diplomaterv címe: Közbeszerzési anomáliák

A témát kiadó önálló szervezeti egység neve:

TATA kiválósági központ és Informatikai Intézet

A belső konzulens neve és beosztása: Dr. Pitlik László, egyetemi docens

A külső konzulens neve (ha van):

Kulcskifejezések: Anomália: rendellenesség, szabálytalanság, furcsaság

COCO: Component-based Object Comparison for Objectivity vagyis objektumok összetételének objektív alapon történő összehasonlítása

Best Practice: Bevált gyakorlat rutinszerű tevékenységre utal, amely széles körű tapasztalatokon és több szervezetben is sikeresnek bizonyult.

Attribútum: olyan megkülönböztető információk összességét jelentik, amelyek egyértelműen meghatározzák egy tárgy, személy vagy jelenség (objektum) azonosságát

A dolgozat rövid leírása:

Szakedolgozatomban első részében a közbeszerzésről, mint sajátos beszerzési tevékenységről, a közbeszerzési anomáliákról készítettem egy rövid ismertetőt. Általánosságban és a munkahelyemre vetítve is megtettem ezt. A dolgozatom második felében feldolgoztam az Intézményünkbe a 2008-as évben lefolytatott közbeszerzési eljárást, amelyből készítettem egy hasonlóságelemzést a beadott árajánlatok felhasználásával. Az eredményeket kiértékelve és összehasonlítva a valós helyzettel, a konzekvenciák levonása után fejeztem be a dolgozatomat!

8.3.3. IGAZOLÁS

Konzultációkon való részvétel igazolása

A hallgató neve: **Kiss Józsefné**

A belső konzulens neve és beosztása: **Dr. Pitlik László Egyetemi Docens**

A témát kiadó önálló oktatási szervezeti egység neve: **TATA Kiválósági Központ és Informatikai Intézet**

Nevezett hallgató a **2009./2010. tanévben** a diplomamunka készítésével kapcsolatos konzultációkon rendszeresen részt vett. Az elkészített dolgozatot

Közbeszerzési anomáliák

(Közbeszerzési anomáliák kivédése a közoktatásban, elhárításuk módszertana) címmel bemutatta. A dolgozatnak a Záróvizsgához kapcsolódó bírálati eljárásra való beadásával egyetértek.

Gödöllő, 2010. év április. hó 30. nap

.....

konzulens aláírása